Михаил СУНТАЛ

МАЛТАНХИ СӐВӐСЕМ

ШУПАШКАР 2009

ББК 84 (2РОС)–Чув 6-52Я93
С 94

Михаил СУНТАЛ. Малтанхи сăвăсем. – Шупашкар, 2009. – 92 с.

Ку сăвăсене автор пĕр хĕрĕх çула çитсен 80-мĕш çулсенче çырма пуçланă. Унччен вăл урăх шухăш-кăмăлпа çӳренĕ, унăн ĕç-хĕлĕсем техникăпа çыхăннă пулнă. Ку кĕнеке пирки шутласан, сăвăсен авторне ватăлсан кăна поэзии ăсĕ кĕнĕ теме пулать.

М. СУНТАЛ, 2009

АЧАЛĂХ ÇĂЛКУÇĔ

* * *

Хам чĕрене сана парсаттăм...
Тапах, çăлкуç, эп виличчен!
Ывăçпала хĕвел тытсаттăм
Ача чухне шыв питĕнчен.

Эп ĕçнĕ çаврăнса пăхмасăр,
Çăлкуç, ачалăх хĕвелне.
Кайран мĕн-ма манса хăвартăн
Шыв çийĕнчи хĕвел çулне?

Чĕлхе-çăвар типсе çимтсен,
Сана, çăлкуç, аса илетĕп.
Тăван киле тепре килсен,
Чĕр хĕлхемпе ăша пĕçертĕп...

Таса та сивĕ – шăрăх кун –
Çăлкуç, юхма эс чарăнмарăн.
Çемçе те ăшă – сивĕ чух –
Пăрпа эс хупланса выртмарăн.

Выртса ĕçме пăрахнăран,
Типсе пыратăн, тен, куçран?
Çăлкуç, тумлать ман аллăмран
Пĕр-ик тумлам...

* * *

Хулпуççие пусмасть кун-çул çĕклемĕ.

Вăхăтлăха эп тухрăм çул вĕçне.
Куçа çиет кивелнĕ шкул хĕлхемĕ.
Манман иккен эп ăс лаççи тĕлне!

Ача сасси юхать шăнкравлă хумлăн.
Ун сассине çитмест кунçул утти.
Ку çĕршывра сукмак пекки те пулнă.
Çав сукмакра юлнах пуль çул хытти?

Юлса чунра ачалăхри айванлăх.
Çук, ватăлма пĕлмест çын нихăçан.
Ӳсет чечек пĕрре кăна татмалăх.
Кама паран, савнийĕм çук пулсан?

Хулпуççийе пусмасть кун-çул çĕклемĕ.
Вăхăтлăха çеç тухрăм шкул тĕлне.
Таçта çити вĕçет чĕре хĕлхемĕ.
Çитсе пулать-ши манăн хам патне?

* * *

Аякра, аякра... Чĕлтĕрти чунăмра
Ачаран илтнĕ сас упранать.
Çывăрать хĕлĕпех шăн туратлă йăмра,
Çуркунне вăл каллех вăранать.

Çапла мар-и вара? Ăшăтсан ăшăмра,
Шăн папка шаплатсах çурăлать.
Манăçми тусăмсем, ак, тапать аллăмра
Пĕр чĕре! Паллаймарăр пулать?

* * *

Ăçта пытанчĕ-ши ачашлăх?
Пулма кирлех вăл ватăлсан!
Кĕтсе илет мана ачалăх
Çул вĕçĕнче çара уран.

Халь тин хама эпĕ пĕлетĕп...
Килмар мана çын юратни!
Хам пурнăçа паян йĕрлетĕп:
Мĕн чухлĕ пулнă çухатни!

Мĕне çухатнă – çавă тăтăр
Ман умăмра тăпăртатса.
Мĕнрен пуçланă – çавă тухтăр
Ман куç умне кăштăртатса.

Çул вĕçĕнче каллех çĕклетĕп
Хам чунăма çӳлтен çӳле.
Йăлт ватăлсан аса илетĕп
Ачалăхри çут куççуле...

* * *

Манăн чун пек таçта... Аякра, аякра...
Çăлтăр йăлтăрр! тăвать çухалса-тупăнса.
Пуçăма каçăртса кăшкăрап: «Эй-хей-ей!»,
Ахрăм çук-и тесе.
Юн тапать тăнлавра.
Çук пулас.
Тахçанхи авалхи сапаланчăк сассем –
Пăшăл-пăшăл! тусах сӳнсе пĕтрĕç вĕсем.

* * *

Сана ăнсăртран тĕл пулманшăн,
Тахçан кулянаттăмччĕ пит.
Паян, çыншăн мар, тулькка саншăн
Çиçсе пăлханать ăшă пит.

Анчах эп хăйса чĕнеймерĕм
Çап-çутă салам чĕлхипе.
Таçта тăрса юлтăн, пĕлмерĕм?..

Куçу çеç вылять хӳрипе.

Халь тин тӗл пулма та хӗнрех пуль?
Ӳкет шурӑ юр çӗр çине.
Чун çеç калама тем пӗлет пуль?
Усрать ӑш салам сӑмахне...

* * *

Кунран-кун шутлӑ пурнӑçа
Сапатпӑр кӑшт кӑна, ывӑçпала.
Тӗтрелӗх карнӑ çул юппи...
Хускалнӑн туйӑнать пек çын мӗлки!
Вил шывӗ ӳкнӗ çаранра
Йӗрсем юлаççӗ палӑрса...

* * *

Ватӑлмасть-ха авалхи вӑрман.
Хура çул каллех кӑшт çеремленнӗ.
Кам кӑна унта кӗрсе курман?
Пӗр кӗрсен, туха пӗлми çӳренӗ...

Икӗ çул пӗрлешнӗ пӗр тӗлте.
Уйрӑлу, санпа пӗрле тӑратӑп!
Çулçӑсем вӗçеççӗ пек çӳлте –
Хурама та тайӑлнӑ – куратӑп.

Çамрӑк чӗрене кӗрхи пушар
Ачашларӗ ун чухне хаяр.
Эс каларӑн: «Ан çӳре хыçран.
Çаврӑнса утсан, мана куран!»

Иртсе кайрӗ çав телей кӳмесӗр.
Кун килет çавна, тен, çавӑрма?
Юрату çинчен аса илмесӗр
Вырнаçмасть чӗре çӗр çывӑрма.

* * *

Хуралнă çĕр çине хуллен
Шур юр ÿкет те ирĕлет.
Тата, татах кÿтет!
Таçта çухалнă йĕрсене
Шыра, шыра пĕтет...

Ăçта эсир, куç хывнисем,
Ачалăхри çут тĕлĕксем?..
Шур юр ÿкет... Тен, вăл пĕлет?
Тата теме кĕтет.

* * *

Шăпа аçа çапрĕ, тухатрĕ чуна.
Чунри тĕтре витĕр вăратрĕ сăна –
Сăртра ларса юлнă «сăхманлă» шкула.

Çĕкленчĕ çут-тăвăл, вылятрĕ юна,
Аса илÿ куçĕ пăвать вăхăта –
Чĕре тĕпĕнчен ăсса ил кăмăлна!

Эх, туслăх çуначĕ! Ачаш çил ăшра.
Асамлă вут хыпнă кăвайт аякра –
Чĕр туйăм тумлать каçхи шăплăхра.

Пĕр вĕççĕр çулсем таçта çитиччен
Чупма тытăнаççĕ-мĕн шкул умĕнчен.

* * *

Çул хĕррипе выртать хăйне пăхса.
Тен, ватăлтăмăр та пулĕ, тет?
Тахçан эп ун çинчен чупса анса...
Çак сăрт çинче каллех ман чун килет.

Юратрăмăр нумай çак тĕнчере!
Çук, чарăнма пĕлмесĕр юрт!
Илсе килеç çулсем хăш чух пире
Çак сăрт çине. Ухса çитме тем терт.

Çӳле чупса хăпартăмăр каллех.
Шкул ачисем кăшт ватăлнă çӳçрен...
Паллатăп эп сире! Пĕр улшăнман пекех...
Умра ем-ешĕл хурăнсем вĕçрен.

Пĕрле вĕсем... Хавас туйăмсене
Хушатпăр тăрăшса вăрах калаçура.
Хăй тĕллĕнех тухать чĕлхе вĕçне:
«Хăçан çапла, тепре тĕл пулура?»

* * *

Ман ватăлайнă çамрăк туссене,
Пытанмалла вылянă пек пулса,
Паянхи кун тупайрăм шыраса...
Çын ĕмĕрĕн таппи пит сарлака!

Пире курсан, ват шкулăн умĕнче
Вăхăт çаврать хăй çунатне калле.
Чупса иртет халь хăвăрт çулсенче
Вĕсен те пурнăçĕ маннипеле пĕрле.

* * *

Мĕн-ма юрлама юрамасть-тĕр
Пĕрле çак хаваслă çут кун?
Шкулпа тĕл пулма эпĕр хатĕр.
Кашни чĕрере кĕрлет вĕри юн!

Çĕклен çӳлерех авалхи мăн юманăн!
Куратпăр сана аякран ватă шкул...

Пире вӗрентсе ӑсран кӑларманшӑн
Тавах! Анне вырӑнне эсӗ пул!

Чӑнах та, тӑран тӗтре ӑшӗнче пек.
Пӗркеннӗ ват шкул ӗмӗрхи тусанпа.
Ан тив. Хурланма вӑхӑт ҫук тек.
Кӑвар кӗлпе хутӑш... Ҫунать ҫулӑмпа!

Туссем пек пулса юрату тутанар-и,
Йӳҫҫи те пылак хутшӑнаҫ-и пӗрле?
Нихҫан манайми ват шкула асӑнар-и?
Хӑватлӑ саспа тӗл пулу эс кӗрле!

* * *
Ӑшри хӗвел, юратнӑ шкул хӗлхемӗ,
Чунтан савать манми вырӑнсене.
Кӑвак куҫсем мӗн-ма халь тин илемлӗ,
Мӗн-ма халь тин куратӑп вӗсене?

Эп ачасен ушкӑнӗнче тӑратӑп.
Ҫӗн шухӑшсем чӗртеҫҫӗ чӗрене.
Ҫул хӗрринчи хирте юлса усратӑп
Шкул ҫутипе ҫуталнӑ сӑнсене!

* * *
Нихӑҫан манас ҫук хурӑнсем
Куҫ умне халь тухаҫҫӗ чупса.
Юлташсен тап-таса куҫӗсем
Пӗр сисмесӗр пӑхаҫҫӗ савса.

Вӑхӑта ас илмесӗр сӑна!
Чун-чӗрӳ сан кунта, ман ӑшра.
Нихӑҫан манас ҫук эп сана,
Ватӑ шкул. Эс тӑран ман умра.

Тĕтре витĕр тахçан, çамрăк чух,
Ал сулса уйрăлсан эп санпа,
Савнă шкул, эс хĕрӳллĕ вучах,
Упранан ялкăшса çулăмпа...

* * *

Çăмăл кĕвĕ карчĕ чĕрене çу касĕ.
Куç ӳкерчĕ уйăх хура çăл çине.
Çамрăклăх çуначĕ, шкулăн ватă вальсĕ,
Тухатса хăварчĕ тунсăх туйăмне.

Вут кайăк пек çунчĕ юрату юмахĕ,
Ăс-тăна иленчĕ, çавăрчĕ йăва.
Тантăшсен ытамĕ, калайман сăмахĕ...
Çĕрĕпе тăнларĕ таврари хăва.

Çунатланнă ĕмĕт куçран куç çӳрерĕ,
Уçлăха çĕкленчĕ çутă çăлтăрла.
Тĕл пулу саманчĕ, пурăнăç чиперĕ,
Чунсене ачашшăн тăтăш çупăрла.

* * *

Çаврăнать вĕçсе кăйкăр хир тавра.
Татăлас çук пурнăçăм. Эс тăран умра.
Нумай ютă куртăм, чаплă ял-хула...
Илсе килчĕç çул-йĕрсем тăван çĕршыва.

Кĕтсе ил мана, çырмари йăмра,
Чунăмра çĕкленнĕ çилпе тайăлса.
Курап çывăхрах, çутă лапамра,
Тăлăх кил ларать, чалăшшăн пăхса...

Явăнать анчах кăйкăр ял тавра.
Куçĕпе савать кăвак уçлăха.
Хăçанччен çӳрерĕм эпĕ катара,

Кам-ха халь тăвать çак уйра суха?

* * *

Ăс-хакăл, туйăм, юрă-ташă –
Аталанан «ӳсен-тăран».
Тымарĕ ун пит авалтан!

Тупать халь тĕпчĕк йĕрсене...
Хăватлă халăх тăмхине
Çапать хурать чĕри çине!

Кăна курса кулать кӳрши:
«Кама кирлех-ши авалхи,
Пуçа ватса аса илни?»

Çăлкуç тапса тăрать куллен,
Хăйăрпала çĕклет мерчен.
Мĕн чухлĕ пуль ăна ĕçен?

Çук, вăхтран эп тĕлĕнмен.
Пĕр вĕçĕмсĕр, пĕр пек кунсен
Хăвачĕ курăнать иртсен!

* * *

Хуралнă ман алă, чулланнă чĕре...
Сана парăнап-и, ултавлă тĕнче?
Çитмен çĕре çитĕп, кĕретĕп чĕрре –
Теллейĕм выртать, тен, атте килĕнче?

Çил-тăвăл тустарчĕ, ӳкерчĕ çĕре.
Аçа-çиçĕм çапрĕ хуралнă чанне.
Çĕн туйăмлă пулнă тĕллевлĕ чĕре
Нихçан та сӳнтермĕ кăварлă вутне.

Сив çил çапăнать хĕрӳ çулăмла.

Чакса та пулин утап малалла.

* * *

Çул айккипе шупкалнă пусă.
Тин тунă йӗр тусан çинче.
Тăнлать тӗнче... Пӗр сас, пӗр утăм...
Тен, вăл пулать çын чӗринче?

Салху тӗнчен кăварлă чунӗ
Уçса кӗрет каç лаççине.
Мӗн-ма çӗтсе çӳрет ун тусӗ,
Мӗн-ма килмест вăл вут умне?

Уй варринче çавра çеç çутă.
Никам та çук ун умӗнче.
Пăхать çӳлтен хура каç кусӗ –
Шырать хăйне уй çутинче!

* * *

Çунат сарса çунать вут кусӗ
Сӗмленнӗ касăн варӗнче.
Теме итлет хуралнă пусă
Тусанлă çулăн хӗрринче...

Вӗçет çилпе çуралнă çулăм,
Уçать кăвайтăн сăн-питне.
Чӗр туратран вӗри куççулӗ
Тумлать шап-шурă кӗл çине.

Хура хирте... Чӗр хӗрлӗ пăнчă,
Çавра çеç шанчăклă тӗнче.
Кама кӗтсе кăвар шăранчӗ,
Кама упрать хăй ăшӗнче?

* * *

Шĕл-кăвартан кăвайтăн чунĕ,
Çи-пуçĕ тĕксĕм кĕл-тусан.
Сив çумăр пĕрĕхтĕр кĕр кунĕ –
Шăнса вăл кӳтмĕ нихăçан!

Йĕри-тавра, тен, айăн-çийĕн
Хуплаççĕ шиклĕх хумĕсем?
Чăн, вăл çӳлте çуралнă тейĕн?
Чăн, вăл хĕрет шав хĕрнĕçем!

* * *

Тататăп чăтса
Чунри сăнчăра!
Пыратăп утса
Хура чăтлăхра.
Хăранă чĕре
Хĕвел пек çунать.
Чĕтренĕ ура
Юман пек тăрать.
Хыçра юлнă шурлăх
Çăтать тăллăма.
Таçта çиçен ырлăх
Туптать чунăма!

НИХÇАН СӲНМИ ЧЕЧЕК

* * *

Ача чухне чечек пуххи тăваттăм,
Лартаттăм чӳрече умне.
Шап-шур çеçке... Пĕлсех тăраттăм,
Талса ӳкетчĕ урайне...

Çак тĕнчере нумай шыранă
Нихçан сӳнми чечек!

Кам чĕрине персе хăварнă –
Ăна тупаймĕ тек!

Ухмах пулни халь те пит лайăх.
«Чечек!» – тесе йĕреп.
Ман ывăçра... Ăша хывмалăх
Çунать пĕр пит нар пек.

Куçа хупсан та, тек куратăп...
Пĕлместĕп, тен, инкек?
Тинех татса чуна лартатăп –
Нихçан сӳнми чечек!

* * *

Тулли çут уйăх хăваратчĕ
Шур юр çине икĕ мĕлке...
Савни тени манпа пыратчĕ...
Кĕрсе юлать çав – тĕлĕке!

Асра юлать çап-çутă уйăх,
Асра юлать пăрлă сукмак.
Ун чух пулманччĕ пĕртте хурлăх...
Халь ма вара чунра пуклак?

Тытсам хулран! Ӳкме ан пар!
Ури шăват-çке ӳкмелле.
Ялан çапла пĕрле утар!
Телей патне-çке çитмелле...

Ури тесен, шуçсан вăл шутăр...
Чунра ан пултăрччĕ шуçлак!
Çĕре ӳксен те пиртен юлтăр
Пĕрле утма çап-çут сукмак.

* * *

Ас тăватни, епле пĕринче
Йĕкел çурĕ юман айĕнче?
Пат! çеç пат! çапăнать çĕр çумне.
Пат! та пат! тăкăнать сан çине.

Тĕнчере юмансем, юмансем...
Таврара вырăнпа йĕкелсем...
Мĕншĕн эсĕ тăкан вăрлăхна,
Кĕркунне, ан тивсем эс мана!

Иртсе кайрĕ йĕкел тăкăнни.
Иртсе кайрĕ тахçан кулянни.
Асăмра пĕр сас çеç упранать –
Пат! та пат! йĕкел тăкăнать.

* * *

Тӳпере тӳлек каç. Хура пĕлĕт хĕрри
Ялкăшать çулăмпа. Пур хĕвелĕн ури.
Пур таçта чĕнекен çутă кăмăл.
Иленкайăкăм ман, çунату епле çăмăл.
Килсе лар чун çине, çавăр ăшă йăва...
Ним те çук. Куç илмелĕх хăна
Аякра... Пушă хир. çил кăна.
Хирĕç мар тăвăла çырмари шур хăва!
Иленкайăкăм ман, кам шуйхатрĕ сана?
Килсе лар чун çине, çавăр ăшă йăва...
Тӳлек каç тӳпере. Çĕрпе пĕлĕт хĕрри
Ялкăшать çулăмпа. Çук хĕвелĕн ури.

* * *

Шурă уйăх пек, утать пĕр сассăр.
Ик витре – тулли çăлтăр çути.
Иртсе кайрĕ çаврăнса пăхмасăр –
Шăтса ӳсрĕ йӳçĕ армути.

Хăмăр куçлă ăш çунтармăш вутăш,
Темĕн кăтăклать ман чĕреме!
Пурлă-çуклă туйăмпа пĕр хутăш
Ăшăмра пуçлать тем вĕреме?

Тĕл пулсан мĕн-ма иртен чĕнмесĕр
Хăш енче йăву – тирпейлĕ çурт
Кантăк умĕнчен кайма пĕлмесĕр
Ал ĕçпе ларать килте хĕртсурт.

Мĕн тума мана кĕтмен куççулĕ?
Ас илмесĕр чăтăп пĕрех хут!
Халь анчах эс – чĕрери вут чулĕ...
Каярах – чунри пытанчăк çут!

* * *
Кăвак пĕлĕт тĕсĕ пур шур юр çинче.
Çуркунне сасси – эс калаçнинче.
Пĕрре çеç эс пăхрăн ман çине паян.
Кăвак хуппи уçăлчĕ. Пултăр çав ялан!

Телей çулĕ пур унта... Илейми илем.
Тарăнрах, пăхсассăн, пур тата та тем:
Юрату чĕртмелĕх чĕрери сăмах...
Мĕншĕн калаймарăм çавăнтах!

Уçăлчĕ те хупăнчĕ. Чĕрере кăвар!
Кăвак кĕртсем урлă юр ишсе каяр...
Аякри тĕнчен пек пур йыхравлă чун.
Ĕмĕре вăл юлтăр, кăвак куçлă кун!

* * *
Хула çийĕн паян Юркайăк вĕçет,
Тĕкне ӳкерет.
Ăна тем амантнă, куç кĕрет,

Темле шăхăрса вăл йĕрет.

Тем айăп чунра йăтăнать пек вара.
Такам хăпса тухнă каçхи сунара.
Сив çеç сăмахпа пĕрре çех перет –
Юркайăка пĕтерет.

Вăраххăн ӳкет тĕк ман алă çине.
Пăхса тăранаймăн сив хĕл тĕррине...
Мĕн чухлĕ выртать вăл ура айĕнче!
Мĕн чухлĕ пĕтет пуль чĕре çумĕнче?

Пĕрле эпир тухрăмăр кайăк тытма.
Пире илĕртет вăл таçта та кайма.
Çĕн çул çывхарса аякран ак килет,
Телей çукки çеç пĕтерет.

Хула çийĕн паян Юркайăк вĕçет,
Тĕкне ӳкерет.

* * *

Хурăн, теççĕ сана, шап-шуртан.
Хуран çеç курăнан эс паян.
Шурă юр çĕр çине тек ӳкмест,
Çавăнпа чун курма, тен, пĕлмест?

Çил ачи пек пулса шухăрах
Сан тавра пĕрре çех çаврăнам.
Сивĕ хĕл шурă юр тăктăрах...
Пурпĕрех эс хура курăнан!

Хуран çеç курăнан... Ку мĕн-ма?
Хура каç, тен, çӳлтен вĕçсе аннă
Кӳл хĕрне эп тухап уçăлма...
Шурă хурăн чăнах та хуралнă!

Шурă юр. Сивĕ çил. Пăрлă кӳлĕ.
Ушкăнра эс тăратăн пĕччен.
Кирек камăн та вăл асра юлĕ...
Шурă кун тухатать тĕттĕмччен.

* * *

Çул хĕрринче пĕр тĕмеске...
Шур юр çине ӳкет мĕлке...
Чуна тăм тытнă пек таçтан
Аса килет сап-сар вăрман.

Аса килет сап-сар кăмпа.
Тăватăп кăмпапа тупа!
Тахçан асамлă вырăнта –
Шур юр тата пĕр тунката.

Ларса канатăп пĕр кана.
Итлетĕп ватăлнă чуна.
Тем хускалать пекех шалта.
Çын пек ларать вĕт тунката!

* * *

Малтан унне куçне тăм илчĕ...
Кайран пачах курми вăл пулчĕ.
Шап-шурă хĕл пĕр сассăр килчĕ –
Çут тĕлĕкпе ман чунăм тулчĕ.

Вăр çаврака çеç симĕс куçлă
Пăхса выртаттăн пĕлĕте.
Санпа тахçан пулса эп туслă –
Çитсе курман ку чух пĕртте!

Хĕл сиввинчен ăшша тухсассăн
Пырса курсаччĕ каç енне...

Çил ачипе кăшт тĕл пулсассăн
Хум ывăтаттăн çыр çине...

Унтанпала ман алă çыхрĕ
Вил туйĕ хыççăн чĕрĕ туй.
Хĕлле каллех килсе ак тухрĕ –
Ман чĕрере вара пуш уй!

Ман куçăма та, тен, тăм илчĕ?
Çавра кӳлле курми вăл пулчĕ.
Шап-шурă хĕл пĕр сассăр килчĕ –
Çут тĕлĕкпе ман чунăм тулчĕ.

* * *

Чĕр туратран тытма хăрарăм...
Чĕтрет халь те тута хĕрри!
Мĕн-ма юр пек ларса юрларăн,
Çапла юрлать-и юр пĕрчи?

Унта çеç мар-ха та ун айăп...
Çук, вăрттăн шухăша пĕтерĕп.
Ӳкет çӳлтен пĕччен пĕр кайăк –
Хама унпа пĕрле вĕçтерĕп!

Чĕтревлĕ эп, енчен чĕр ӳтлĕ
Тĕнче пулать хĕл кунĕнче.
Тута çине шур пĕрчĕ ӳкрĕ –
Çав чĕпĕтет чун тĕпĕнче!

* * *

Пĕрле тиенĕ туйăм лавĕ
Тӳнсен ютçынлăх улăхне,
Пĕр шеллемесĕр чун хавалĕ
Таптарĕ ĕмĕт вучахне.

Кăшт ăшă сапнă кĕллĕ çийĕ
Халь – кăвакарнă кив суран.
Сурса вĕрсессĕн шанчăк çилĕ
Тумланĕ çулăмлă сурпан...

Кив тымартан вучах турачĕ.
Çуралнă чунĕ – шĕл кăвар!
Иксĕличчен ăшри хăвачĕ
Çунтарĕ савăклă пушар.

* * *

Ман умра эс Турă пек тăраттăн...
Тем те куртăн пулĕ ку таран?
Пур чухне пурне те пулăшаттăн,
Çук чухне чунна, ак, хытаран.

Хăвна ху эс çĕнтерме çуралтăн.
Кăшт пулсан та йăл кулсам паян!
Унсăрăн тапмасть чĕре кăлт-калттăн,
Тем çитмест пек унсăрăн паян.

Тĕнчене эс çутатма пултартăн.
Сан хĕвре, тен, тепĕр хĕвел пур?
Курăнман пекех куçран çухалтăн –
Тăкăнать çӳлтен халь шурă юр...

* * *

Сăхăтпуç пикисем, çĕр çинчи çăлтăрсем,
Хăва пек авăнса тӳр ӳсеççĕ вĕсем.
Чĕр кулли çемçетет чул пек хытнă чуна,
Çĕр тăпах чарăнать пĕрле утăм тума.

Çĕн урам тăршшĕпе кивĕ юрă килет,
Инçетрен çывхарса ман чуна иленет.
Ах, пĕрле сирĕнпе çухаласчĕ çĕрле...

Мĕн чарать туртăма? Вĕресе эс кĕрле!

Ял ĕçчен хĕрĕсем, юмахри вутăшсем,
Ман чун витĕр тухса иртсе кайрĕç вĕсем.
Чĕр кулли янăрать халь тин сапнăн ăшра...
Вăхăт тăп чарăнать, хăварса йĕр асра.

* * *

Кам та пулин вуланă-ши сана?
Вуланă чух чуну, тен, илĕртӳллĕ?
Тухса тăрать, куç пăвнă пек, ума
Тем такама хыт кӳлешӳ е кĕлĕ.

Ак, темшĕн кашни кун эс ăшăмра
хускалнăн,
Тем кайăк айăплăн пăхать пек хурланса...
Пур-мĕн чăвашра та телейлĕ Джоконда!
Анчах та кулать вăл, куççуль юхтарса...

Чăлах чунăмра пĕр хĕлĕх чĕтревлĕ.
Хур курнă савнин, тен, çĕнĕ кĕвви?
Тинех чĕрере çĕкленет пек вĕçевлĕ,
Пухса çыхăнать, тен, пурнăç тĕвви

Хăш чух тĕл пулсан, эс темĕн каласшăн.
Тен, пĕчĕк телей тапать куçунтан?
Чĕнсе пек сана пĕр утăм тусассăн,
Уçман кĕнеке куран умăнта!

* * *

Пĕрле чухне пĕччен çӳрерĕм:
«Сăнран илемсĕр эс!» – тесе.
Телей, тен, кӳршĕре пуль, терĕм,
Кусса кайма хатĕрленсе.

Пăхма çур утăм – эсĕ юлтăн –
Пит аякра алă пама.
Эп киличчен кĕтме эс пултăн –
Пĕлмест ăс-тăн çавна манма!

Юта кайсан, тинех ăнлантăм
Епле эс çывăх тăнине.
Чĕре пекех эпĕ юнлантăм,
Кĕрсе пырсан хĕл сиввине...

Таçта кайсан та эп тăварăп
Хам лашана сан кил умне.
Чун тĕпĕнчен туртса кăларăп
Чĕрен чи тĕрĕс юррине.

* * *
Пĕрмай сăнанă-ши сана?
Пĕрле чухне курмасăр иртнĕ...
Çавах та ырă кăмăлна
Аса илсен, телейĕм çитрĕ.

Иртеççĕ паянхи кунсем
Пĕр улшăнмасăр юмахри пек.
Нихçан та çĕтес çук вĕсем
Ман чĕрере. Вăл халь кăвар пек.

Ахаль чухне, килте, ĕçре...
Эп пурăнатăп çын çинче.
Йăлт ывăнса çитнĕ çĕре
Сан сăнару куç умĕнче!

Сăмси те пĕчĕк мар курма.
Ачаш та куçĕ пысăк мар, тен?
Анчах та кăмăлĕ вара...

Тин çеç çуралнă пирĕштин пек!

Сан сăнару ман умăмра,
Нихçан манассăм çук ăна.

* * *

Юлашки эс манăн, юлашки...
Пурăнăç пусмин пĕр картлашки.
Санпала анчах кăшт калаçатăп,
Пĕр сана анчах чунпа куратăп.

Юлашки эс манăн, юлашки...
Ёмĕр иксĕлми шыв валашки.
Санпала анчах юрра пуçлатăп,
Пĕр сана анчах çумма лартатăп.

Юлашки эс манăн, юлашки...
Халь тин тулнă юрату курки!

* * *

Санпа юнашар пулнă чух
Чи тĕттĕм каçсем те кăшт çутă.
Эй, юх эсĕ, çил евĕр юх!
Кĕрхи кун пекех эпĕ тутă!

Шăпа кукăртать кун-çула?
Вăл пултăр чуна канăçмалăх.
Тӳлек çывăрать мăн хула...
Пур вăй пирĕнте вăратмалăх!

Санпа юнашар тăнă чух
Чи тĕттĕм каçсем те кăшт çутă.
Телей, ман тĕле йăтăнса эсĕ тух!
Тĕнче, мĕн-ма эсĕ ютă?

* * *

Каç чунлă пулĕ – чарăнмарĕ
Шур юр тăкма ман пуç çине.
Темле пулсан та хуплаймарĕ
Çула, хăварчĕ хыттине.

Вăл чарăнать тесе шутларăм,
Канма пĕлмесĕр утнă чух.
Кӳлĕ тавра миçе хутларăм?
Самантлăха пулин те тух!

Икĕ тĕнче, ик тĕрлĕ туйăм:
Пĕри пулать тăр кăнтăрла.
Тепри килет пĕрмай каçкӳлĕм,
Куçа хупсан та курмалла.

Каç чунлă пулĕ – чарăнмарĕ
Шур юр тăкма ман пуç çине.
Ăна никам та ăнланмарĕ –
Телей çăвать-мĕн каçхине!

* * *

Халь тин мĕне вăл пĕлтерет?
Каллех мана тĕлĕнтерет.
Вĕçет шур кайăк пек умра –
Ун юррине юрлать йăмра.

Шур юр çăвать, шур юр çăвать!
Ман чунăма вăл шуратать...
Мĕн-ма тесен, вăл юратать,
Тен, çавăнпа хĕн-хур курать?

Шур юр çăвать, шур юр çăвать...

Ман пӗвӗме вӑл явӑнать.
Хура ҫӗре йӑлтах хуплать.
Тен, Хӗл Мучи халь куҫ пӑвать?

* * *

Тӑр кӑнтӑрлах хӗвелӗм анчӗ.
Тӗнче, тен, ача пек кулянчӗ?
Хӗлле хуҫа пек хуҫаланчӗ,
Хула урамӗ те пушанчӗ...

Мӗн-ма мана ҫак пӑлхантарчӗ?
Ман чӗрене йӑлт шуйлантарчӗ?
Анать хӗвел вӑрман хӗрне...
Шевли ӳкет сан пит ҫине!

Хыпса илейтӗн шӑл-кӑвар.
Санпа тӑма халь ҫӑмӑл мар!
Атя, пулатпӑр пӗр кавар?
Ҫук, кирлӗ мар. Тем тӑвар мар.

Анчах та темӗн пур тата
Сан ҫумӑнта та аякра...
Таҫта кайма пур ухата –
Пӗр ҫӑлтӑр тухрӗ тапӑра!

Ҫунать анчах вӑл ман ҫумра.
Чечек ҫурать пуль шӑн йӑмра?
Мӗнрен килет ку япала?
Анать хӗвел тӑр кӑнтӑрла!

* * *

Нумай та кирлӗ мар мана.
Эп пӗчӗк ҫын анчах.
Юхса кӗрет телей юна,
Пӗлмен ӑна пачах.

Çумра кăна тăма эп ыйтрăм.
Эс килĕшрĕн аран-аран.
Пĕр минут мар, çур ĕмĕр тытрăн
Ман чĕрене эсĕ паян.

Тен, çавăнпа эп кайăк чунлă,
Ĕмĕтпеле хăюллă пит.
Чĕре варне эс халĕ юлнă.
Халь тин шутлатăн: «Ну, камит!».

Апла пулсан та эпĕ пысăк.
Нумай ыйтмастăп-çке тата...
Пĕр хурăнăн турачĕ хуçăк,
Теприн вара, кур, яштака!

* * *

Татах çак саманта тăсасчĕ.
Ĕмĕрлĕхе пулинччĕ вăл!
Тĕл пулăва картса хурасчĕ.
Пур пек унра асамлă вăй!

Сана тахçан эп каласаччĕ:
«Пĕрле пулни телей!» – тесе.
Эс ун чухне темрен кулсаччĕ,
Ик аллуна хĕреслетсе.

Куçа хупса та пуль тăратпăр.
Тăсасчĕ саманта тата.
Тĕл пулăва картса хуратпăр –
Чĕре пĕлет пек çак шута?

* * *

Каллех хĕлле. Каллех пин шухăш.

Пĕр пысăк туйăм чĕрере.
Хытса тăратăп пек пĕр хушă,
Хампа хамах кĕреп чĕрре...

Санпа пулма епле пăлхавлă.
Епле черчен халь хурăнсем!
«Сив хĕл килет паян тăманлă!» –
Пăшăлтатаççĕ тутусем.

Ман куçăмра вара кăваклăх.
Кӳл хĕрринчи хĕвел шевли.
Юр ӳкнĕ те... пин-пин шăрçалăх
Пуçтарăнать варли валли.

* * *

Чунра – хама çеç курăнмалăх –
Çавра çеç кӳлĕ. Ешĕл сад.
Ир-ирпеле чупса тухмалăх
Пĕртен-пĕрех çинçе сукмак.

Кӳл хĕрринчех пĕртен-пĕр хурăн,
Ытла та шуррăн курăнать.
Кӳл хĕрринчех çӳрет ман туррăм.
Телей теме, тен, юрать?

Эп ун патне ĕмĕтленеттĕм
Кунран-куна тек çывхарма.
Çук, аякран та киленеттĕм –
Аванччĕ шухăш çавăрма!

Паян вара шăпа шăпланчĕ.
Хирмест вăл тек ман пурнăçа.
Кӳл хĕррине çитсен лăпланчĕ
Чĕре ман – хурăнпа хуçа!

Хуҫа пăртак ыталамалăх,
Куҫ хӳрипе кăштах пăхмалăх...
Нумай пулман сан ҫумăнта!
Ҫук ҫылăх манăн тек унта.

Ман чунăмра ку – курăнмалăх –
Ҫавра ҫеҫ кӳлĕ. Ешĕл сад.
Кунран-кунах чĕре сурмалăх
Хурăн хушать турат!

* * *

Шур пĕвĕ хĕвĕме хупмалăх.
Сар ҫӳҫĕ тăвăлпа тулмалăх.
Ӳсет кунпа пĕр тан
Пĕр хурăн – тĕлĕкре те ман!

Анчах та эп ун патĕнче
Нихҫан та хăнара пулман.
Ҫӳрет вăл кӳлĕ хĕрринче
Ҫил ачипе – тăван!

Шыв ҫийĕн тайăлса пăхма
Турат хушсам тата!
Санпа пĕрле, пĕрле тăма
Хал ҫук ман, тупата!

* * *

Пĕр туйăм пур пек чĕрере...
Йăлт тухатать ҫак тĕнчене.
Эсир шутлатăр: «Пĕр хĕре
Вăл тĕл пулса, тен, кĕр енне?».

Ҫапла пуль те, апла та мар.
Кĕр хăй килет ҫапла капмар!
Пĕр кулянать, пĕр киленет –

Таҫта инҫе кайма чĕнет.

Паян та, акă, ирпеле
Тухса тăратăп ҫул хĕрне.
Тĕтре хуплать сар хĕвеле –
Пĕлетĕп эп телей тĕлне!

Ёнер те, акă, пуш ҫулпа
Сенкер те сивĕ куҫлăхпа
Ҫӳреттĕм каҫхине пĕччен...
Епле пулса мана кичем!

Халь тин вара пур пирĕшти,
Мĕнрен-темрен те шапăлти.
Пĕрре кулать, тепре юнать –
Пĕрле ҫанталăк улшăнать...

Мĕншĕн тесен кĕртен тухать:
Е юр ҫăвать, е ҫил юхать –
Пурне те вăл халь пултарать.
Ман кăмăла та ҫавăрать!

ХĔРĔХĔМĔШ ХĔЛ

* * *

Хĕлле те пулать ҫут хĕвел.
Чи тĕттĕм каҫсем те кăшт уҫă!
Упратăп ăшра сар ҫĕмел –
Ҫурхи кунсенчен те вăл ҫутă.

Ҫĕмел ман тĕнче, ҫĕмел пĕчĕк мар.
Пĕр хĕрĕх кĕлте тата хурса пар.

Уйра вĕри ҫил... Татах аса ил!

Ăшпиллĕн туртать тĕп кил.
Алкум тăррине пăрахнă çурла...
Юрла калинкке, юрла!

Çĕмел ман тĕнче, çулсем сахал мар.
Пĕр хĕлĕх кĕлте тата хурса пар.

Тухатăп уя. Чунра теветкел.
Ача чухнехи пек чун уçă!
Упратăп ăшра кĕрхи сар çĕмел –
Çурхи кунсенчен те вăл çутă.

Çĕмел ман тĕнче, тĕнче пĕчĕк мар.
Пĕр хĕрĕх кĕлте тата хурса пар.

* * *

Телей ман яланах çӳлте...
Ача чухне те, çитĕнсен те
Кураттăм çăлтăр çунине –
Çăлтăр çăватчĕ каçхине!

Пит аякра йăлт-ялт çиçетчĕ.
Пăхаттăм питĕ тĕлĕнсе.
Анне хĕрес хурса илетчĕ:
«Çын чунĕ татăлчĕ», – тесе.

Такам шăпи пĕррехинче –
Пĕр çăлтăр ӳкрĕ ман çине.
«Пĕлтерĕр Çеçпĕл Мишшине!» –
Пĕр сассăр кăшкăртăм инçе.

Кам илтнĕ ăрăс сассине?
Кам курнă вилĕм çунине?
Тăкать тĕнче хăй сутине –
Пĕри ӳкет ман пуç çине!

* * *

Кĕрхи хĕвел кăштах ăшши
Ман чĕрере те пур-тăр халĕ?
Юхать манми кунсен ташши...
Çук, ӳсĕнмест тек чун хавалĕ!

Çĕре ӳксе çине-çинех
Юнпа куççулĕ кăларсан,
Усал тасалчĕ тин... Тинех
Пусăрăнать шалти тусан.

Пĕрре çапла пĕрле ларса,
Кăштах уçасчĕ кăмăла.
Теме манса эс хăварса?..
Тупсам шалти çут-тăвăла!

Кĕрхи хĕвел кăштах ăшши
Ман чĕрере те пур-тăр халĕ?
Вĕçет кăвар вăрман тăршши –
Çук, çулçă турата чĕртеймĕ!

* * *

Мана каçмасăр юрамасть.
Эп кирлĕ мар, тен, ку енче?
Чĕнет мана урăх тĕнче.
Анчах каçма...
Каçма çинçе!
Чĕтрет пĕрле çемçе чĕре...

Пăхса тăратăп аякран.
Вăя пухатăп пĕр кана...
Чупса пырап каçма патне.
Пусма тăрап...
Мĕнрен хăран?

Шеллен хăвна?..

Мана каçмасăр юрамасть.
Эп кирлĕ мар, тен, ку енче?
Чĕнет мана урăх тĕнче.
Анчах каçма...
Каçма çинçе!
Чĕтрет пĕрле çемçе чĕре...

* * *

Эрне ытла эп çĕр чаватăп.
Хресчен пекех хама туятăп.
Çурхи сывлатăп сывлăшпа,
Чун тăранать савăнăçпа.

Çак çутă тĕнчере
Çĕмĕрт шап-шурă çеçкере!

Кашличĕне кăшт тутанатăп.
Кăшт ывăнсан выртса канатăп.
Шăпчăк пĕлмест пуль ывăнма?
Турачĕ пур ун ярăнма...

Çак çутă тĕнчере
Çĕмĕрт шап-шурă çеçкере!

Иленчĕ шăпчăк йăвине.
Тек шăхăрмасть хăй кĕввине.
Лăпкать ăш çил пÿрт тăррине.
Вĕçлерĕ чун çуракине!

Çак çутă тĕнчере
Çĕмĕрт шап-шурă çеçкере!

* * *

Тепĕр утăм малта. Хыçалта ним те çук!
Пушатмалăх лава тиеме, тен, эс мантăн?
Халь тин çеç, тен, çынна ытла шантăн,
Туртайман лашине тăвалла тĕртес çук...
Пурпĕрех!
Çурхи шыв пек кĕрлет тин çеç лăпкă пĕве.
Татса ячĕ чĕре тытса тăнă кĕвве!
Тепĕр хут пĕвене чĕрĕ шыв тулмасан,
Юлтăрах чун тĕпне хура юшкăн!

* * *

Юрлать Нарспи...
Арлать пек каçхине анне.
Хуçать пек çăпата атте.
Хăйă çунать те, чăшш! сӳнет.
Сас-чӳ тин хăлхана кĕрет.

Юрлать Нарспи...
Чĕв-чĕвĕл чĕкеçсем вĕçни,
Чуна канмалăх шыв ĕçни,
Ачалăхри сукмак хытти
Тăрать асра кунта çити.

Юрлать Нарспи...
Хĕрпе пĕрле хӳхлет тĕнче.
Сетнерĕн харсăр чĕринче
Çĕр тĕрлĕ шухăш çуралать –
Хăй телейне вăл çухатать.

Юрлать Нарспи...
Таçтан ăшран вăл сас илет.
Мĕн-ма мана çеç илтĕнет?
Куратăп тĕнчере тивлет.

Чĕре çинех вăл халь ўкет!

* * *

Пĕлмен вăл мана, нихçан та курман.
Пуласлăха çеç асран кăларман.
Ирпе ирех тухнă вăрлăх акма,
Алла çурла тытнă тыpă вырма...

Эп ўсрĕм, çын пултăм... Малашлăх, тăхта!
Ак, эпĕ те пуçлăп сана туптама.
Акма тесе тăтăм... Ман вăрлăх ăçта?
Вырма тесе пăхрăм... Çухалнă çурла!

Ал усăнчĕ, ўкрĕ. Çын кулчĕ манран.
Ак, пĕтрĕмĕр, терĕмĕр, пилĕм çукран.
Пулас ачасем атте теес çук,
Мăнук таврашсем кулач çиес çук...

Ирпе ирех тăтăм... Тухатăп уя.
Ман пурнăçăм пулнă, тен, суя?
Тăван çĕршыв тăрăх утса эп тухап,
Санпа, асатте, ĕçпе калаçап.

* * *

Паян ирпе шăнтса пăрахнă.
Пăр карнă шыв валашкине...
Çил ачисем кĕрсе вырнаçнă
Пас тытнă пўрт кĕтессине.

Чĕртес тесе, чупа пуçларăм,
Ăшă кĕртес сивĕ пўрте.
Вут çыппине касса вакларăм –
Пĕлмен епле çĕрĕккине!

Чăнах та, малтанрах хаваслăн

Хыпса илет турат хуппи.
Кăшт тăхтасан, шăнтса яраслăн,
Выртса юлать тусан купи.

Хевтесĕр–мĕн вут пуленки!
Ăш тĕтĕм явăннă çĕрте
Мĕлтлетрĕ пек тем йăлтăркки...
Чун тем тухатрĕ çав тĕлте!

Мĕн хускалма пĕлес тата
Шур илчĕ пӳрт чӳречине.
Кĕлленнĕ сивĕ вучаха
Эп ывăтап хам чĕрене...

Çунах вучах, кăвайтсăрах!
Тĕнче ăшши çынра анчах!
Кăвак хуппи пек йăлтăрса
Хыпса илет ман чĕр вучах...

* * *

Парăр мана, чун выçă.
Ыйткаласа çӳретĕп.
Ăшă сăмах – пĕр пĕрчĕ –
Чĕре сури пулинччĕ!

Мĕншĕн пĕртте чĕнместĕр
Элле сирĕн чĕре çук.
Чул хушшинче пурăнма
Манăн чăтăм пĕтес çук!

Парăр мана, чун выçă.
Ыйткаласа çӳретĕп.
Ăшă сăмах – пĕр пĕрчĕ –
Чĕре сури пулинччĕ!

Кӳтсе çитнӗ чӗресем
Текех кӑмӑл хушас çук.
Тахçан талнӑ чӗлхесем
Ӑшӑ сӑмах калас çук!

Парӑр мана, чун выçӑ.
Ыйткаласа çӳретӗп.
Ӑшӑ сӑмах – пӗр пӗрчӗ –
Чӗре сури пулинччӗ!

Ыйткалакан тесе-ши,
Çапрӗç ячӗç сӑмахпа.
Ыйткалакан тесе-ши,
Тапса ячӗç атӑпа!

Парӑр мана, чун выçӑ.
Ыйткаласа çӳретӗп.
Ӑшӑ сӑмах – пӗр пӗрчӗ –
Чӗре сури пулинччӗ!

* * *

Тӑваттӑн урапа тапаççӗ
Йӗри-тавра тӑрса тухса.
Тӑр-р! чӗтресе иртсе каяççӗ
Хӑравçӑсем куçа тартса.

Эс такӑнтӑн, тен, чӗрӳпе?
Хушша кӗме тӗвӗ тӑван…
Ак, тапӑнаççӗ кӗтӳпе
Сан çинелле тӑват куштан.

Кӑна курсан тарап кӑна…
Тапман мана çын атӑпа!
Чӗре сисет çук сурана…

Епле сирес çак айăпа?

Эп пулăшма пыма пĕлмерĕм,
Юлташсене те эп чĕнмерĕм.
Тискерлĕхрен тарсан кăна,
Кĕрсе пыратăп пек тăна...

Хам чунăма шелле-шелле
Утап каçхи урампала.
Мĕнле çитсе ӳкес киле?
Мĕнле тата пурăнмалла?

Чĕре пĕр чарăнми тапать.
Унта таканлă йĕр юлать.
Тапман мана çын атăпа!
Мĕнле сирес-ши айăпа?

* * *

Кĕрхи каç чĕрере шиклĕх карчĕ.
Çавра çил, тем, пӳлет пек çула?
Такăр мар. Утăмран такăнтарчĕ.
Çаврăнать çеç чунри кустăрма...

Чăн малтан, курсанах, эп шутларăм:
«Ку, темле вупкăнла япала!».
Вĕтлĕхрен, тен, тĕмрен ӳссе ларнă? –
Хура йытă сыхлать утăма.

Тĕттĕмре кăварланнă ик куçĕ –
Сив чир ернĕ тĕнчен, тен, çути?
Çил çинче çĕтĕлет çăмлă тумĕ...
Таврара йăтăнать каç пултти!

Кустăрма шăппăнрах тăкăртатрĕ...
Чăтаймастăп чĕнмесĕр йытта!

Хӳрипе ку вара пăлтăртатрĕ –
Йăпшăнать ман пата, тупата!

Пĕр самант, ак, ăна эп сăнатăп,
Тăскалатăп алла... Лăпкатăп пуçран...
«Такам тем курмасть-и? – тесе пăхкалатăп,
Хăратăп çынсем хамран куласран.

Хаваслăн сиксе, йыт вĕрсе чунне уçрĕ,
Сывларĕ вĕри сывлăшпа çăвартан.
«Хуçа-ши? – тесе, тен, паллам пекки турĕ,
Пылчăк урипе çăт! çапса кăкăртан.

Темле çутă туйăм çĕкленчĕ шалтан...
Йытта алăпах çупăрлатăп малтан.
Кайран тем пирки тĕртсе ятăм çумран.
Хăрарăм пулас хама варласран.

Манран хăраса тарса ӳкрĕ чĕрчун.
Хура çул çинче тăрса юлчĕ пĕр çын.
Алри йăнăша ăнкарса иличчен
Чылай вăхăт иртрĕ. Вăл иртрĕ пĕччен!

Кăрт-карт кускалать халь чунри кустăрма.
Таçта пек улать хура йытă хыçра.
Пустуй пуль çӳретĕп ăна йыхăрма –
Тĕтреллĕ каçхи çул выртать ман умра.

* * *
Ăшăхра та ишнĕ,
Тарнă тарăнран.
Шурлăха, ак, ӳкнĕн,
Тем, тапаçланан?

Ухмахран та ăслă

Калаçан ялан.
Пуянран та чухăн
Халь тăрса юлан.

Пулнă эсĕ турă –
Шуйттанпа пĕр тан.
Халĕ тин санран
Нимĕн те юлман!

* * *

Çывăрать лăпкă çын, хускалмасть те.
Çисе тултарнă, какăрать.
Ăшĕнче вăштăр ăшă çил вĕрет.
Ыйхăлать лăпкă çын. Куçне хупнă.
Кам ăна шăппăн пырса чĕртĕ?
Хаяррăн кăшкăрса шарт! вăратĕ?

Эй, тепĕр енĕм!
Сан çине анчах ман шанчăкăм.
Вăрат мана.
Ăнсăртран, сисмен хутран питрен çупса яр.
Ман чун ыратнипе йĕрсе ятăр.
Ăш-чик хускалтăр.

Мĕскĕн çын найкăшса илет.
Вăл пĕчĕкрен те пĕчĕк пуласшăн.
Вăл хирĕç тăрасшăн мар.
Вăл тĕссĕр çанталăк.
Пуç çине ăшă çумăр çăвать.
Тĕтре... Лайăх.

Эй, чун тĕпĕнчи тепĕр енĕм,
Тух кунта!
Вăрат мана.
Пĕтĕм вăйупа çĕр çумне лапчăт.

Тапта мана, ват, нимӗр...
Ҫӗнӗрен тӑм ту!

Кайран вара?
Кайран, хирӗҫ тӑнӑҫем, ҫирӗпленсе пырӑп,
Хурҫӑ касӑп.
Мӗн чухлӗ мана ватӑн, ҫавӑн чухлӗ ҫирӗпленӗп.
Мӗн чухлӗ хиврե сӑмах ярса ҫапӑн,
Ҫавӑн чухлӗ тасалӑп.
Асап тӳснӗ ҫын улӑпран та аслӑ теҫҫӗ.
Вӑл чаплӑ.
Уйрӑммӑн эпӗ тӗлӗрсе выртатӑп, мӑкалатӑп, мӑкланатӑп.
Тикӗтпе ҫу мана, тӑвӑлпа ҫап, хӗвелпе ҫунтар!
Чун хытса ҫиттӗр, алӑ чуллантӑр, куҫ хӗрсе пӑхтӑр.
Эй, тепӗр енӗм! Сан ҫине анчах ман шанчӑкӑм...

* * *

Ман хӑватӑм хама кура.
Кӑмӑл вара кӑра.
Чупса каятӑп та ӳкетӗп.
Чӗнмесӗр выртатӑп.
Хӑват ӳснӗҫем ӳсет...

Нумайччен хӑш чух выртатӑп.
Пуҫра шухӑш ҫавӑратӑп
Пурнӑҫ ҫинчен, хам ҫинчен...
Ӳкмесӗрех ҫын пулаймӑн,
Йӑнӑшмасӑр ӑс пухаймӑн...

Майӗпен ура ҫине тӑратӑп.

Татах такӑнатӑп!..
Вӑй ҫитменни пӗтерет, тем?
Вӑйлӑ пулма вӑхӑт!
Ҫӗр ҫинче пурӑнатпӑр вӗт!

Эп хӑватлӑ хама кура.
Кӑмӑл вара кӑра.
Пӗр такӑнатӑп та, пӗр ӳкетӗп...
Тем, тепӗр утӑм тума
Тӑхтаса тӑратӑп.

* * *

Хама ҫын пек эпӗ туятӑп...
Ҫапла пӗр пӗчӗк ӗҫ тусан,
Таҫта ҫити вӗҫсе каятӑп
Хампа пӗрле пӗччен юлсан.

Анчах та темшӗн тепӗр чух
Ниҫта кайса кӗме те ҫук.
Тума пуҫланӑ ӗҫ ҫине
Пӑхса тӑратӑп... Ҫӗр тӗпне!

Мана-и кирлӗ ҫак тӗнче?
Эп пурӑннӑ чылай писсе.
Янрать алра пуш кӗленче...
Пите ҫӗленӗ пек кӗҫҫе!

Туйман эп кӑкӑр хӗснине,
Курман куҫҫуль юхтарнине...
Тахҫантанпах, ак, ас тумас
Каҫса кайса савӑннине...

Ҫӗн сывлӑш кирлӗ. Уҫӑ варкӑш!
Ҫын ҫынлӑхне ҫӳлте тытар!
Пӗр тытӑнсан ӗҫе пӗр харӑс,

Çуртсем ӳсеççӗ пит капмар!

Пӗрре çеç кӑкӑрӑм сывлать,
Сӑн-питӗме хӗвел тухать.
Хама çын пек эпӗ туятӑп.
Пӗр пысӑк ӗç тытса тӑватӑп!

* * *

Çул иртнӗçем,
Çак тӗл пулу саманчӗ
Кӗрлет хӑватлӑ ахрӑм евӗр,
Ас тунӑ чух аттесене.
Вӗсен чӗри ман кӑкӑрта
Пӗр тапхӑр
Тапать пӗр харӑс.

Тӗнче касса,
Тӳлек те лӑпкӑ пурнӑçра
Çӗршыв уй-хирӗпе
Çӗтсе çӳрерӗм.
Юлташсемпе пӗрле
Нумай килентӗм.
Кил юлчӗ аякра...

Çыхӑнтарма çитет пуль вӑхӑт
Сукмакӑма атте çулӗпеле...
Мухтавлӑ çӗнтерӳ кунне
Асра тытсан,
Шӑтать ман чунӑмра черченлӗх.
Хӑватлӑ туйӑмпа утатӑп тин
Атте çулӗпеле!

* * *

Пит шавлӑ тӗнчере пӗр сас:
«Çынпа вӑрçмасӑр пурӑнас.

Парсан илес, çапсан тарас –
Тĕттĕм кĕтес пире хавас...».

Мĕнле апла эс пурăнатăн,
Епле чăтатăн шăплăха?
Пĕрре кăна хирĕç тăмашкăн
Чунра капланмĕ-ши хавха?

Пулсан пурах вăл. Ан пытар!
Пĕр сасă та пулин кăлар.
Куккук пĕччен, ав – авăтать,
Кичем вăрман хавас тăрать...

Пĕлетĕп, шăплăхлă тĕнче –
Шарт! çурăласлă кĕленче –
Кĕтет чăн-чăн сăмахăма.
Эп йыхăратăп тăхăма...

Пĕрле пулар, пĕрле юрлар,
Пин сасăллă тĕнче тăвар!
Çурать ман кăкăра пĕр сас:
«Эпир вĕт халĕ те çăваç!».

* * *

Çынран килет, çын тăвать.
Пĕтĕм ĕçе çын курать.
Пит тĕлĕнмелле çакă тĕнчере!
Ăнланма пăрахрăм хамăн чĕрене.

Шухăшлама ман чĕре манса кайрĕ
пулмалла.
Тапасса та вăл тапать темле халĕ урăхла.
Кашни кунах эп килте кино курса
ларатăп...

Ларнăçемĕн майĕпен чул пек хытса каятăп...

Тен, çавăнпа çын ĕçне хакламасăр пăхатпăр?
Калас тенĕ шухăша ăша хурса тăратпăр.
Кашни калас сăмахне тытать чĕлхе вĕçĕнчех!
Мĕн-ма кăштах юрруна пуçламастăн çийĕнчех?

Çынран килет, çын тăвать.
Пĕтĕм ĕçе çын курать.
Пит тĕлĕнмелле çакă тĕнчере!
Кам тытса тăвать-ши пирĕн ĕçсене?

* * *
Ăçта утмалла-ши, кампа каймалла,
Мĕнле ĕç туса ман çын пулмалла?
Хам тĕллĕн утса тĕллевсĕр çулпа
Пĕр йĕрсĕр çухалăп ирхи сывлăмпа...

Чунри сукмакпа тухап мăн çула...
Чупать хура халăх унта-кунталла.
Ăнлан-ха, юлташ, кампа каймалла,
Ертсе каякан ман çук пулмалла?..

Тăратăп çĕтсе айван ăс-тăнпа.
Хăватлă сасса тăнлатăп чунпа:
«Ан тăр эс хытса, шав ут малалла,
Ялан халăхпа пĕрле пулмалла!».

Çынсен ĕçĕнче вăрттăн вăй упранать.
Вăл тĕрĕс çулпа илсе чуптарать.

* * *

Кунран кунах хама хистерём
Хăюллăрах пулса çитме.
Юратура пĕр хăрамасăр
Шырарăм пурнăç асапне.
Тăван çĕршыв, тинех çуралтăм
Ăша илсен çак тĕнчене!
Ман тĕнчере, кĕрсен куратăн,
Ялсем унта, тем чул хула...
Çыр хĕрринче кашлать вăрман,
Çиле итлет авăк хăва...
Атте унта, унта ман йăх –
Вăл хатĕр тĕпретме тăва!
Çĕкленчĕ чун, çакна курсан –
Татах та эсĕ хăватлан!
Юрлать сухаçă майĕпен,
Суха тума ăна аван...
Шырать ман куç тăваннлăха...
Епле эп курăнап айван!
Каçа юлса пирĕн пата
Килсе кĕрейрĕç паттăрсем...
Чунри чи тарăн илеме
Уçса кăтартрĕç хăрхăмсем!..
Хастаррăн тĕлкĕшен куççем,
Çунса кĕлленмĕç тек вĕсем!

* * *

Хыт хирĕçӳ упрать тĕнче
Хăй ăшĕнче.
Шырать чĕр шыв вар тĕпĕнче
Хăйĕн çулне.

Çук, юратмасть хирĕçнине

Манăн чĕре.
Пĕрре çапла халь çырнине
Хăват çитмест чĕрме.

Итле, епле чĕр сасăсем
Халь шăратаççĕ кайăксем!
Тĕнче пĕр карăмлă ялан –
Аван паян.

Аван паян юлташпала
Пĕрле çапла ларма.
Пĕрне-пĕри килĕштерме,
Ĕçре пĕрле пулма...

Телей те мĕн йăлăхтарать.
Тавай пĕрле вăйма!
Куçатпăр тăвăлпа пĕрле,
Пăхатпăр пуç пулма...

* * *

Пур пурнăçăн илемлĕх мелĕ...
Пур, курăнать, пĕрпеклĕх сĕмĕ –
Пĕр пек çынсем, пĕр пек тумсем,
Пĕр урамри пĕр пек çуртсем...

Пĕрпеклĕх иленет пире?
Тивмест ун чух сив чир тире!..
Тен, пурăнма ансат тесе,
Пĕр пек тăватпăр пур ĕçе?

Тен, çыннисем пĕр чустаран?
Ăс-хакăлне улăштарман...
Çул хĕрринчи çавра çăка –
Вăл та пулин йăлт çавракa!

Мĕн пулчĕ, тетĕр, чунăма?
Вăлваскамасть урăхланма.
Мала тухма тăхтать ăста,
Пĕр пек пулмаваскать ача.

Эп ăнланатăп пек ăна.
Эп тытăнап хама ватма.
Çĕр шухăш çаврăнать пуçра,
Пĕр туйăм канăçсăр чунра:

Пĕр тĕрлĕ чун – вăл пĕтнĕ чун,
Пĕр майлă юрă – чухăн çул.
Пĕрпеклетме çын юратать
Пурне те пĕр пек кастарать!

* * *

Тахçан тухатнă кив тĕнчен
Çĕтсе пыраççĕ паллисем.
Тасатнă кӳлĕ тĕпĕнчен
Текех тухмаççĕ вутăшсем...

Ал ĕçĕпе лармасть анне,
Ăста ĕçне тумасть атте.
Ача туймасть çанталăка –
Çуралнă вăл пĕр талăка.

Пĕлмест вăл хăйĕн несĕлне,
Тек шырамасть ăру çулне.
Мĕн-ма ăна чăваш тĕрри?
Чунне илет чăваш турри!

Ун вырăнне çĕн çăлтăрсем
Çутаççĕ тӳпере çынсем.
Çĕнни килет – кивви вилет.
Кам ăнланма ăна пĕлет?

Кам тăнлама ăна пĕлет,
Ăçтан çав çыхăну килет?
Вĕçет хур-кайăк кил енне –
Вăл ас тăвать йăва тĕлне!

* * *

Шутланă-мĕн эп тĕрĕсех!
Мĕн-ма чĕнмерĕм вăхăтра?
Ман вырăна, çӳле сиксе,
Куштан калаçрĕ пухура.

Сăмах лармасть карланкине.
Пĕлмен мĕн-ма тăрăшнине –
Укçа, мухтав, пылак мемме
Хăйне çеç кирлĕ пулнине...

Виçеллĕ, вырăнлă сăмах
Епле халь кирлĕ халăха!
Темрен хăратăн пулмалла?
Аран пуçларăн калаçма...

Чĕкеç пекех чĕлхе вĕçне
Вĕçсе килет вăл тепĕр чух.
Çунат çапса юрланине
Кам илтнĕ пуль ку чух?

Пур юмахра кĕрен чечек.
Пĕрре çурать вăл çеçкине!
Тухать сăмах хĕвел пекех –
Çути ӳкет-ши сан çине?

* * *

Чăвашăн чунĕ упранать
Çемçе чĕлхийĕ вĕçĕнче.

Кӑвар пекех вӑл шӑранать
Тӑван сӑмах вучахӗнче.

Çилентерсен, усал çине
Хум хыççӑн хум вӑл ывӑтать.
Чӗрен чечеклӗ кӗввине
Тӑван пулса, тен, кӑларать?

Пӗр савӑнса, пӗр хурланса,
Сӑнать чӑваш хӑй кун-çулне.
Тӑрать вӑрманӗ ватӑлса,
Тӑрри ӳсет хӗвел çине...

Шутлать куккук çын шӑпине.
Пӗр чарӑнать, пӗр авӑтать.
Килет телей пуç тӳпине.
Мӗн-ма чӗре ман ыратать?

Мӗн-ма тӑратӑп пуç тайса?
Вӗçет куккук куккукласа.
Юлать ман чун тӑвӑрланса,
Кӑвар çунать кӑмрӑкланса...

* * *

Пур манӑн пӗр чир. Чӗтрет чӗрӗ тир.
«Шӑнса пӑсӑлман-ши, ку» – тетӗр?
«Касу, – тет, пӗри. «Грипп», – тет, тепри.
Тӳссе курнисем, тен, пӗлетӗр?

Çынсем умӗнче пуçа çӗклейми,
Тӑратӑп хытса пӗр сас-чӗвсӗр.
Пит йывӑр иккен шӑпа çӗклемми...
Чӑваш, эс ытла та пит чӗмсӗр!

Пăрахрăн та кайрăн. Çĕр юлчĕ йĕрсе,
Çырмаллă-пӳрнеллĕ усал аллинче.
Чĕрӳ тытамаклăн кăрт-карт! халь тăвать.
Такам, тен, ăна та усал пек пăвать?

Манра темле чир. Кĕрет вăл чĕрре.
Нимле те çĕнсе илейместĕп пĕрре!
«Касу, – тет, пĕри. «Грипп», – тет, тепри.
Хăйне хăй пĕлет-ши чăвашăн чĕри?

* * *
Чул айĕнче ман чун выртатчĕ.
Йĕри-тавра тусанлă çул...
Тати-сыпписĕр çын утатчĕ.
Таптантăм пулĕ темĕн чул?

Шăпа, тен, палăртрĕ вăйне?
Эс такăнтăн çав чул çине.
Чул айĕнчи чуна кăлартăн,
Пĕлмесĕр хӳтлĕхсĕр хăвартăн.

Хăрах уран аран тăран!
Ыратнине кăшт пытаран...
Кама кӳрентĕн эс пулать?
Эсир иртетĕр... чул юлать.

Сана эп курăнман пачах.
Сан умăнта эп чул анчах.

* * *
Мĕн-ма мана малтан пĕтерчĕç,
Мĕн-ма салатрĕç асăма?
Халь, тем тесен те, пурнăç терчĕ
Хытса çеç юлчĕ чунăмра.

Эп сыхланас тесе шутларăм.
Эп тăхăнтăм кĕççе тумтир.
Çынран кулма пăртак пуçларăм...
Çук, çемçелмест ăшри сив чир!

Халь кам пулса çынна тухас-ши?
Манса эп кайнă хам çинчен.
Кам ман чунра илем курать-ши?
Пĕр сăн палли юлман çĕртен.

«Çĕклен!» – тесе, кĕрлет пĕр сасă.
Чул пек чунна çапса эс ват!
Нихçанхинчен çунать таса
Çĕрте таптаннă чĕрĕ ванчăк!

* * *

Пĕр утрав.
Вĕççĕр тинĕс хура.
Ак, каллех вăл пуçлать тапăнма.
Ишĕлет шыв айне чĕр тăпра...
Чул хысакĕ пул хирĕç тăма!

Чул пӳ-силлĕ кунта йывăççем.
Чул тымарлă тин тухнă чечек.
Ачашла сивĕ çил, тивĕççем!
Тинĕсре пĕр утрав тăр пĕччен.

Тăр пĕччен.
Пĕр утрав.
Халиччен никама парăнман!
Чашкăрать чакнăçем шур пăтрав:
«Пурпĕрех çук пулан!»

* * *

Ют сăмахсем кĕреççĕ чĕлхене.

Таçтан пĕлеççĕ-тĕр чĕре тĕлне.
Чăваш чĕлхи асамлă çил арман!
Мĕне кăна вăл авăртман?

Çĕн сăмахсем, ак, савăнмалăх.
Пухаççĕ хакăла пуçа таймалăх.
Чăваш чĕлхи – мăн никĕслĕ сунтал!
Çапмассерен тупать хавал.

Кив сăмахсем вырташçĕ чун-варта.
Вăхăт сарса унта пĕр таната.
Чăваш чĕлхи – мĕн ĕмĕрхи вăрман!
Çĕн ĕç тума парать хăват!

* * *

Чăваш пĕтес тесе шутларĕ...
Çухатрĕ савăк чĕлхине,
Юррисене тек юрламарĕ,
Пăрахрĕ çăмăл ташшине.

Ачисене вăл вĕрентмест
Чăвашăн ырă сăмахне.
Çĕнĕ куна кĕрсн пĕлмест
Çултан-çул тарăн йăлине.

Чăвашăн харсăр чĕрине
Мĕнле-ши тĕлĕк халь карать?
Чăваш çухатрĕ чĕлхине.
Мĕнпе ăна улăштарать?

* * *

Тупра хуплать чуна, çиет куçа,
Пĕр вĕçĕмсĕр ыйтать укçа.
Ларать ăшра тымар ярса

Чуна иленнӗ ҫӗн хуҫа.

Тупра чутлать чура, тухать турра,
Пуҫ ҫаптарса илет ӑса.
Выртать килте купаланса
Чуна ҫаратнӑ мул-тупра.

Тупра, тен, вупӑр? Авалтан
Ҫынна пусать чулпа пӗр тан.

* * *

Пӗрне-пӗри пулӑшнине,
Пӗрле пулма тӑрӑшнине,
Тапса тӑран чун ташшине –
Кӗтрет ҫути вӑл – тейӗттӗм.

Кӗтрет ҫути те тейӗттӗм
Чунтан-вартан калаҫнине,
Малашлӑха талпӑннине,
Ӗҫ патнелле ал пынине,
Илемлӗхе иленнине...

Кӗтрет ҫути вӑл – тейӗттӗм!

* * *

Чун тӗпӗнче асамлӑ ҫутӑ.
Пур алӑра пӗр вӑрттӑн вӑй.
Епле тапса тӑрать вӑл хытӑ,
Кунран кунах илет пек йӑлл!

Аттесемпех эпир пуҫланӑ
Типтерлӗ чӑнлӑ пурнӑҫа.
Тахҫан ӑсра картса хӑварнӑ –
Чӑваш ҫути чунра хуҫа!

Хăй аллипех янравлă шăпăр
Çын ăсталать пуш вăхăтра.
Кун-çул килет хăш чух пит йывăр.
Вăл палăрать шух ташăра!

Чăваш çути таçта ÿкмелĕх
Халь çуралать пек халăхра.
Тăвансене кĕтсе илмелĕх
Тату сăмах пур кăмăлра.

Чăваш çути тесе хаклатпăр
Чун ăшшине эпир паян.
Пĕрле ларса, ак, юмахлатпăр –
Халь тин пулатпăр, тен, пуян?

* * *

Чăваш çути – чунри сăваплă туйăм.
Ăна тупсан анчах эс Турă пулăн!
Тапса тăрать ăшран пек чун ăшши –
Çынра-мĕн упранать хĕвел ташши!

Чăваш çути – тĕнчен кăвак хуппи, тен?
Пурнăç хытти куççуль тăкать-и, тен?
Ун чух эс пуçтарма çеç ан ÿркен:
Инкекĕ те, синкекĕ те телей иккен!

Вылять пек куç кĕски çын аллинче.
Епле аван тăма хĕвел çинче!
Чăваш çути куçран-куçа çÿрет,
Хĕвел çути пекех куçа кĕрет.

Илемлĕхе илме пур пултарулăх,
Алра ăсталăх. Çăлтăра та çулăх!
Чăваш çути – мĕн ĕмĕрхи юмах –
Пĕрле ларса халь тапратар сăмах...

* * *

Кĕреш тиетпĕр пĕр çын пек.
Кашни – кĕреш пекех тĕрек!

Тăваттăн эпĕр, пĕр касран,
Ялти илемлĕ Йăлăмран.

Тĕлĕнмелле, çав ват пускил
Вилес чухне çаврать çурт-кил.

Кĕреш тиевĕ ал хытти.
Пĕри ытла та пысăкки.

Çавна çĕнсен, кулать Гришша,
Карчăк тухать пек çĕн çынна.

Мекĕрленет вăрман пĕрле.
Туртать тӳпе те кĕреше.

Ан чак пĕр утăм. Тăр пĕр пек!
Кусса кайсан тĕнче пĕтет!

Пĕр харăссăн тапса тĕртсе
Качча паратпăр ват хĕре!

* * *

Юр хĕвсе лартнă февраль
Темскер ĕнтĕ халь кăтартать?
Çанталăк пит сивĕ тăрать,
Çĕр пичĕ те чул пек хытать.
Çапах та юр çунă чухне
Пачах урăхла курăнать.
Юр çунă чухне пĕр ача

Юртан йăвалать Юрача.
Юр уншăн сивех те мар.
Ăна вăл ун-кун уналать.
Вăл хăй те темле Хĕл Мучи.
Вăл Турă пек, ак, айванла
Туса тултарать те ача...
Чăлпар саланаççĕ вара
Юртан ăсталанă чунсем...
Ытла та пит сивĕ тăрать –
Халь кам тет ача йăвалать?
Юр хĕвсе лартнă февраль
Пачах урăхла пурăнать.
Çилпе халĕ вăл килет те
Хĕле тепĕр май çавăрать.
Хĕл сивĕ тăрсан çулла, тет,
Çулла вара ăшă пулать.
Тен, паянтан сив февраль
Çавăншăн çеç тăрăшать?

* * *

Сивĕтсе пăрахрĕ, ўкрĕм чирлесе...
Сивĕпе пĕрле, тет, чир çўрет йерсе.
Сыхланма пĕлмерĕм, курăнать, аран
Сывлăш та тухать ман карланкăран...
Акă халь ларатăп, ўсĕркелесе...
Кăшт ларсан вăй илĕп, эс çавна пĕлсем!
Ак, ĕçе те çитрĕм, тытрăм ручкине,
Виç йĕрке пуль çыртăм шурă хут çине.
Çавăнтах ләплантăм – турăм эп те ĕç!
Халĕ, сипленмешкĕн, эрехне те ĕç...
Эй, çапла пулмасăр! Сивĕре анчах
Эпĕр пурăнатпăр кăшт урăхларах.
Тен, чир-чĕр те кирлĕ? Пурăнăç вара
Сывалсан, туятăн, кирлĕрех тата.
Сивĕтсе пăрахрĕ, ўкрĕм чирлесе.

Чирлесе ларатăп – телее кĕтсе...

* * *

Санпа тĕл пулманни çĕр çул та пулĕ иртрĕ
Шăммăм-шаккăм та ĕнтĕ çĕрсе пĕтрĕ пуль
Сывлăшăм таçта çĕр тавра çаврăнса çĕтрĕ,
Ятăм та сан асунтан тухса ӳкрĕ...
Çапах та, акă, каллех ним пулман пек
тăратăп,
Каллех сан çине хĕрхенсе çеç пăхатăп...
Эп мар-мĕн, эс ху йăлт пĕтнĕ!..
Эсĕ вĕт мана манса кайса çапла çĕртнĕ.
Акă халĕ эпĕ ӳт-пĕвĕме тӳрлетрĕм,
Юн таппине те, епле вăл вăйлă, çĕнĕрен
хускатрăм.
Сывлăшăм вĕрин тапса тухрĕ, ăш-чикĕм
Тек ĕнтĕ ыратса аптратмасть тек.
Ятăм тăсса хам юратнă юрра тепре.
Тепĕр çĕр çул ним те мар пурăнатăп-ха...
Сан çума та тепре пырса ларăп-ха...
Ун чух вара мĕн калăн? Тепĕр чух
Çумра ларнипех вĕт пулатăн чух.
Эх, питĕ лайăх пулчĕ сан çумра ларма!
Майĕпен-майĕпен те пĕтсе пынăçем
Çулсем, чăн та, çĕр çул та иртрĕç пуль?

* * *

Хама шыратăп пĕрмаях,
Пĕрмай хама шырап...
Хама тупсан, ак, самаях
Эп çын пекех пулап.
Паян та, акă, тарăхап –
Эп нимĕн те туман!
Эс тĕплĕнрех пăхса тухсам
Ăнман ĕçе татах!

Вара хăвна, тен, ăнланан –
Санра çав – япăххи!
Вара каллех тупа тăван –
Шыратăн лайăххи!
Çапла кунран-кун майĕпен
Эс улшăнсах пыран...
Эс лайăхрах пулса пырсан,
Тĕнче – лайăхланать!
Акă мĕнле иккен ку çул –
Хăвна ширанă çул.
Эс хăвна майлă урăх пул,
Хăвна тапта та – çăл!

* * *

Ёнер ман мăнук çуралчĕ.
Тĕнче ача евĕр çуталчĕ.
Халь ĕнтĕ ман та ун евĕр
Çын пек çураласчĕ-ха тепĕр...
Ун пек ман пуласчĕ таса.
Çитет пуль çул тăрăх кусса!
Çук, урăхла май килмест,
Эп урăхла çул пĕлмес!

* * *

Хĕвел тухнине курса юлтăм.
Хĕвел пек пĕр авăк пултăм.
Кăмăллăн утрăм çул тăрăх,
Пулчĕ мана кăштах шăрăх...
Пальто тӳмине салтса ятăм –
Ку çуркунне пуль, шутларăм.

* * *

Турă тунă, тет, сана, хĕрарăм,
Адам ятлă çын аякĕнчен.
Арçынпа пĕрле пулма хушса хăварнă

Çакă тĕнчерен мĕн кайиччен...
Çавăнпа та эсĕ çав арçынсăр
Утăм та тăваймăн урăх тек.
Унсăр эс тăрса юлатăн сумсăр,
Унсăр чечекленмĕн чечек пек...
Акă вăл, çав Турă пек, асамлăн
Сан çине ачашшăн çеç пăхать.
Эсĕ çавă Ева пек пулатăн,
Савăнса туту сан йалл! кулать.
Акă, ху та, тен, сисмерĕн пулĕ,
Кĕрсе ӳкрĕн унăн ытамне...
Пулса тăтăн кăвакарчăн чунлă,
Илтĕн пулĕ кайăк çунатне...
Халĕ ĕнтĕ ху та Турă майлăн
Унпала пăхса тăран пĕр тан.
Вăл çеç мар-ха! Ху та хурмăлатăн
Арçынна, çав Турă пек, тăмран.
Халĕ ĕнтĕ иксĕр те пĕр чун пек
Иксĕр те унатăр... пĕр ача.
Çак тĕнче, апла, арçынсăр çуккă.
Çуккă вăл хĕрарăмсăр пачах!

* * *

Хĕвел тухиччен пуçлать те
Хĕвел кайиччен тимлет.
Иртсе пынă чух илемлĕн
Тин-тин! те тин-тин! текелет –
Темскер калама вĕт пĕлет!
Ăна эс илтен те хаваслăн
Ху та тин-тин! текелен.
Пурнăç вара телейлĕн
Килнĕ пекех туйăнать.
Анчах та ку вăл пĕр авăк –
Хĕвел кайсанах пĕтет!

* * *

Миçе хутчен сăмах эп панă:
«Урăх ĕçместĕп никампа та!»
Вăхăт иртсен хама та маннăн
Алла тытатăн та курка
Каллех калатăн: «Тек ĕçместĕп!».
Хăвна туятăн паттăр пек.
Эп, чăн та, авăнсах ĕçлетĕп
Ĕç пур чухне кун çутипе.
Каçпа вара, кăшт ĕшĕнсессĕн,
Каллех килет те пĕр шуйттан...
Ун сассине чунпа илтсессĕн,
Каллех пĕрер курка тытан...
Миçе хутчен ĕнтĕ, мантарăн,
Çапла эп панă «чăн сăмах»...
Паянтанпа вара ăнлантăм:
Сăмах пама пулать, паллах,
Анчах ăна тытма пĕлмелĕх
Хăватăм ман чунра çукрах.
Тен, çавăнпа та тек кĕтмелĕх
Нихçан та памăп эп сăмах.
Ун вырăнне тытса ĕçлетĕп
Сăмахсăрах пĕр-икĕ ĕç.
Ĕçне тусан, вара çӳретĕп
Пĕр савăнса-пăшăрханса...
Ĕçне татах вĕт тумалла!

* * *

Ак, ĕнтĕ çурхи ăшă çил те
Хускатрĕ çемçе турата.
Эпĕ тахçан çиленнийĕ
Иртсе те каять пулмалла.
Каллех тепĕр хут эп пăхатăп
Вăраннă ача пек ачаш.
Тĕнче ман пĕрре те хытман-мĕн,

Халь уншăн та савăнап.
Халь ĕнтĕ эп хурăн пек ăшшăн
Çу тăршшипех ларап.

* * *

Ун чух кĕркуннеччĕ... Шап-шур
Ларатчĕç кунта чечексем.
Халь ĕнтĕ куçа хупса кур
Вĕсем тайăлса пăхнине...
Ун чух питĕ лайăхчĕ çав.
Телейлĕччĕ эп тилĕ пек.
Тăратчĕ тавра çап-çут
Ӳт тĕслĕ сап-сар кĕркунне.
Эп тутă пулас та, нимех те
Мана кирлĕ марччĕ ун чух.

* * *

Ирпе çил-тăвăл вăйланчĕ,
Çурт çумĕнчи хурăна тапăнчĕ.
Аврĕ те аврĕ, шавларĕ...
Пĕрех парăнтараймарĕ!
Унтан пӳрте кĕме тăчĕ,
Тĕртрĕ те тĕртрĕ – пăрахрĕ.
Халĕ ĕнтĕ пăх-ха, шăп.
Çил хыççăн çур кунĕ килет!
Урăх вара мĕн кирлĕ?
Тухрăм та утрăм çурхи çулпала,
Вăрттăн калаçрăм çап-çут тумлампа.

* * *

Паян мана питĕ çăмăл:
Çурхи çутă ир пекрех.
Чунра пухăнать ырă кăмăл,
Çынсем те, курап, хитререх!
Ура айĕнчи шурă пăр

Шатăрр! туса ванать.
Çак пурнăçра çапла-тăр
Пуçа та ватма пулать?
Çутă та ăшă çур кунĕ
Сиплĕх кăна пиллет.
Çул тăршшипе шурă юрĕ –
Çисе те пăхассăм килет!
Курак сассине илтеп те
Хытах кăшкăрса ярап.
Курак пек, тен, эпĕ хама та
Тĕнче тăрринче курап.

* * *

Пурнатăп эп çанталăк пек,
Унпа пĕрле эп – ир те каç.
Çурхи çап-çутă куççульпе
Куççем тулаççĕ те пĕр кас,
Йăлтăрр! кăна кулса ярать
Телей туйса тута хĕрри.
Е хăвăрт çеç мулкач пекрех
Йĕр хăварап та юр çине,
Тухса шыратăп çут ирпе
Мулкач хăварнă çав йĕре.

* * *

Хĕвел тухасса та кĕтетĕп.
Ун чух, тен, сас парĕ пĕр кайăк
Хĕвел тухасса çеç кĕтетĕп...
Хĕвел, ак, çап-çутă хуралçă
Тӳпе тăрринех хăпарчĕ.
Ак, чăн та, таçтан пĕр кайăк
Юрри пуррине пĕлтерчĕ.
Тин-тин! те тин-тин! текелет,
Хĕвел юррине вăл пĕлет.
Хĕвел те пит ăшшăн килет,

Юр çунă тĕлте ялтăрать,
Паян ытларах кăмăллать
Юр кайнă хура выртăна...
Унта пухăнать те вара
Юр шывĕ ĕçмелĕх кăна.

* * *

Эп хама аякран курман –
Питĕ ывăннă çын майлă
Шыв çине те пăхса тăман.
Шыв юххи вăл хăй те хайлавлă.
Итлесе тăнăçем сăмахла...
Пăхса тăтăм та тем каларăм:
Шăнкăр-шăнкăр! терĕ пĕр сас –
Манпала темĕн пулчĕ пулас?

* * *

Çанталăк хăйне кăтартать:
Халь ĕнтĕ тата мĕн тăвать?
Халь ĕнтĕ ун майлă пулас пек
Эпĕ те шăхăркалап...
Хăй выртăнне халь тупас пек
Кив çулçă ун-кун чупкалать.
Пĕччен те иккен пит лайăх!
Кив çулçă пек мар та, паллах,
Çанталăк пек каламалăх
Тупрăм эп пĕр сăмах!

* * *

Темле питĕ паллă сас
Çӳлтен илтĕнет пĕр кас.
Пăхатăп та, мĕн, чĕкеç
Пуç çийĕн чуччу пек вĕçет,
Çурхи тӳпепе киленет.
Кăна эп пĕрре те кĕтмен!

Телей пекки пулчĕ те!
Халь ĕнтĕ чĕкеç пек чĕтревлĕ
Çурхи тӳпере çутă пур.
Халь ĕнтĕ ман чун та вĕçевлĕ –
Çӳлтен ӳкнĕ чух курса юл!
Çапла пуль, çулла та çитрĕ,
Апла, мĕн пулни те – иртрĕ!

* * *

Вĕрене çеçкине тăкрĕ,
Шăпчăк та шăп ларчĕ,
Çĕмĕрт шап-шуррăн тăчĕ...
Кунсем иртнĕçем иртрĕç...
Вĕрене çеçкине тăкрĕ...
Халь ĕнтĕ симĕс те сарă
Тăмха çапса тухнă çул тăрăх
Эпĕ утса иртрĕм...
Вĕрене çеçкине тăкрĕ.

* * *

Сарăлса çитеймен çулçă
Сарăхнă та ӳкнĕ. Куртăм
Темле, калăн, чулçă
Çула тепĕр хут сарса тухнă.
Темле сарă-симĕс тĕслĕ
Мозаика евĕр пурнăç
Кунта çăвĕпе хуçаланчĕ.

* * *

Кашни кун сана тăрласан,
Шăтать пуç тăрне мăйрака.
Вара, тарăхса та кайсан,
Пуçлатăн çынна шăйăрма –
Эс мăйракаллă-ха та!

Ан шăттăр тесен, ан итле,
Шăтсан та çапса хуç!
Вара чиперех. Вăрçсан та,
Темле тăрласа тăрсан та
Çынпа чиперех пурăнан –
Çапла пултăр теп паян!

* * *

Çемçе çанталăк çемĕçтерчĕ
Чул евĕр хытнă чунăма.
Çумăр çуни кансĕрлемерĕ
Пылчăк пулсан та çул утма.
Ак, эпĕ сывласа илетĕп
Чĕп-чĕрĕ, нӳрлĕ сывлăша,
Çӳренĕçем илсе килетĕп
Чун туйăмне пĕрле хушса.
Халь ĕнтĕ эпĕ те çемçелнĕ
Çемçе-çемçе ăш çумăр пек.
Сана çак çумăрпа кĕлернĕ –
Кирлĕ пулать çакă тӳпе.
Пĕрле ăна илсе эп килтĕм
Хам хулпуççи çине хурса.
Сана çапла эп илĕм-тилĕм
Шăварăттăм çумăр çуса...
Вара, тен, эсĕ те çемçелĕн
Шыва кĕртен ача пекех.
Алă çупса темле илемлĕн
Кулса та ярăн юххи пек...
Ун чух вара тепре пуçлатпăр
Юратупа та выляма...
Ан тив, çанталăк çумăрлантăр!
Пире вăл кирлĕ çăвăнма...

* * *

Çак хутлăхран эп тек тухаймăп.

Çак хутлăх – çăмăрчăк кăна.
Унтах хама эпĕ çухатнă,
Е тупнă пулĕ тепĕр хут?
Çу çумăр, çу татах та хытă.
Мĕн пур таса мара юхтар!
Çуса тасатнă хыççăн ыррăн
Пăхса çӳретĕп юххи май.
Епле халь çутă та таса,
Епле ку тăрăх çутă саслă.
Халь ĕнтĕ епĕ те çарран
Чупса çӳретĕп ача евĕр.
Çат-çаттăн илтĕнет чупни,
Сасси чуна та уналать.
Мĕн-ма ача шыв чăххи пек
Шыв таврашне пит юратать?
Çав хутлăхран эп тухаймарăм –
Чупатăп çумăр айĕнче...

* * *

Аптрамалла, халь тем тумалла тет?
Чунра, чăн малтан, сăмах тупмалла.
Сăмахĕ те пулнă, те пулман – паллă мар.
Унсăр, çапах та, тĕнче çуралман пуль?
Акă, эпĕ те тупрăм чунра, çыртăм сăмах.
Пулса кайрĕ чунра темĕнле çут çăтмах...
Тепĕр çыртăм та куртăм, тĕнче урăхла!
Тĕнче пĕтĕмпех-мĕн çырнă пек чăвашла...
Кĕтĕм унта, пăхрăм та – пурте тăван!
Никам та унта аптраса халь ларман.
Каланă та, çырнă та пуль пин сăмах –
Мĕн каланă, кунта йăлтах халĕ пур.

* * *

Чĕвĕл чĕкеçĕн
Килтĕн вĕçсе.

Чĕрсе те илтĕн
Шыв питне.
Эп тытса пăхрăм
Хамăнне...
Чĕвĕл чĕкеçĕн
Кайрăн вĕçсе.
Эп пăхса юлтăм
Шыв куçĕпе.

* * *

Тухрăм та эпĕ, куратăп, тĕнче –
Ăстаçă сăрланă пек çут кĕленче.
Ун витĕр пăхан та, куран темĕн те –
Пĕлмен япала та тухать куç умне.
Ак, эпĕ сисетĕп, çĕр айĕнчен
Шур кăрăç тухать çуталса пит чечен.
Ăна та тататăн, тăватăн тута
Кая юлса çитнĕ хăмла çырлине.
Ак, килчĕ пĕр кайăк – мана пĕр юлташ.
Вăл темĕн каларĕ. Эп ăнланмас.
Унтан килчĕ шăплăх. Ларап тăнласа.
Тĕнче-мĕн, чăнах та, таса япала!
Ларсассăн, туяп, мана та аван...
Аван, кайăк евĕр, темскер калама.
Аван пуль, чăнах та, шур кăрăç пулма –
Çырла пек хĕп-хĕрлĕн пулсан та юрать!
Ăна та пырать те пĕр хĕр, ак, татать...

* * *

Сана тута тусан тĕнче те
Туталлă пулчĕ пулмалла?
Тута тăвать кил тĕлĕнчи
Хĕм сапакан хĕрлĕ улма та!
Йăмра та питĕ мăн туталлă...
Çулçи вара, çулçи, чăнах та,

Çӳхен-çӳхен çеç чуп тăвать...
Апла, ман чун туталанать!
Тут кĕнĕ тĕнчере çапла
Пуçлатăп пулĕ юрлама?
Тута тăсатăп кăмăлтан...
Кам чуп тăвать ăна кайран?

* * *

Çĕр çине ирпе шур тăм ӳксен те,
Утса пынă чух пӳрне кӳтсен те,
Эп туятăп, пур-ха, пур çулла.
Çав çутса пырать пуль ман çула?

Кирек мĕн килсе тухсан та пурнăçра,
Хуралса килсен те куçăм. Таврара
Эп куратăп, Тур шуратнă пуль, сана?
Кĕркунне, эс ман патра хăна кăна!

Кĕркунне пĕрех килсе çитсен те,
Куççульпе турачĕ йĕпенсен те,
Асăрхатăп, шурă хурăн пек
Куçусем сан симĕс çулçă пек.

* * *

Эп пыратăп утса...
Ерипен эп пыратăп.
Чĕре евĕр çулçа
Таптама та хăратăп.
Çыншăн, тен, ним те мар –
Ак, таптарĕ те кайрĕ.
Сарă çулçă вара
Çĕрпе тулчĕ те ларчĕ.
Эп ăна çил çине
Çĕклесе те пăхатăп.
Ах, амантнă, тесе

Пуçтарса та хуратăп.
Вăл çӳретĕр пĕрле,
Ман амантнă чĕре!
Тен, мана та кĕрет
Çулçă сăнĕ?

* * *

Эс килетĕн пек вăрттăн
Картишне сăн кĕртме.
Хĕвел пек питĕ çуттăн
Курăнан ир çинче.
Халĕ тин ĕнтĕ урăх
Çын çӳпленĕ тĕнче.
Эсĕ Турă пек турăн –
Эс тасатрăн пире!

* * *

Эпир пуçтаратпăр çулçă –
Ача евĕр чун пулчĕ.
Кантăк пек карăнать тĕнче.
Çулçă пур çав тĕнче варринче.
Унта эпĕ вырап улпутла.
Çавăнтах эп выляп ачалла.
Сарă çулçă вĕçет,.. Сарă çулçă!
Эс ăна пуçтарсан пулăн муллă!
Калăн, ку, тур ӳстернĕ укçа.
Мĕн ӳкни – эс пулатăн хуçа!
Эпир пуçтаратпăр çулçă –
Кĕсье халĕ тин тулчĕ!
Эй, çулçă вара, çулçă
Пуçа телей евĕр çурĕ!

* * *

Мĕн чухлĕ сăвă çакă тĕнчере!
Мĕн чул поэт! Анчах та чĕрере
Пĕрех темскер çитмен пек туйăнать.
Чĕре каллех сăвă ыйтать...
Пĕр сăвăра тĕвĕленет чăн пурнăç.
Суя теме те çаврăнмасть чĕлхе.
Суя пулсан та – сăвăри пек пултăр!
Ман пурнăç. Ăна вуланăçем, тепĕр чухне
Куççуль тумламĕнче ялтратăр çак тĕнче.
Аса илсен темскер, пулатăн ху та сăвă,
Кĕрсе каятăн урăх хутлăха...
Унта тупатăн хăтлă çĕршыва!
Çапла. Каллех ыйтать чĕре сăвă çырма.
Çырмасăр та май çук. Тĕнче ытла та хытă.
Пĕрмай ыйтать укçа, çĕклет патак...
Ун вырăнне çырас килет пăртак!
Ман кун çапла çын хыççăн çўремест.
Çил евĕр юрлама та вăл пĕлмест.
Ун хăйĕн пур юрри. Çав юрă сăвăра.
Тен, сăмахра та мар вăл? Кам пĕлет, ара?
Тен, сăмахсен хушши, нимскер çырман
çĕрте
Ман шухăш ялтăрать пĕр сассăр çиçĕмле?
Çав ним çук çĕрте чăваш тĕнчи выртать.
Çуралтăр çав тĕнче çак самантра...

* * *

Кĕмĕл çĕрĕ халь сан аллунта.
Çутă çăлтăр пек вăл ялтăрать.
Мĕн куран-ши ун витĕр пăхсан,
Мĕн сана йыхăрать, пăлхатать?..
Тен, эс куртăн тахçан, ĕлĕк чух
Чупса тухрăмăр, пăхрăмăр шух,
Сĕрсе хунă пуль терĕмĕр çу
Кун-çул тăршшĕ утас çула?..

Ак, тепре, тен, пăхатăн татах?
Тен, унта аякра пур-тăр пирĕн кĕтес?
Эпĕр лартнă пĕр чаплă кермен.
Çавăнта пуль тупатпăр телей
Çук, унта та телей пӳрмен,
Телей çулĕпе çӳремен...
Тепĕр пăхрăм та куртăм çул.
Темле хурлăхлă сас çӳлтен
Çăлтăрсем сапса хунă тĕлтен
Чĕрене йĕртмелле илтĕнет...
Çăлтăр çулĕ иккен, çăлтăр çулĕ!
Çав çулпа пурăнма эпĕр килнĕ.
Çав çулпа ĕнтĕ кайăпăр тепĕр.
Лайăх кайăр вара, тейĕр...

* * *

И. Степанова

Эпир те йывăç пек, Иван,
Тымарланатпăр майĕпен.
Тĕнче умне пырса тухсан,
Курнатпăр çулçă пек.

Ак, кĕрхи çил вĕçсе килет!
Ак, çулçă çил çинче!
Вĕçсе килет, çӳле çĕклет,
Ак, ӳкерет пире çĕре!

Эпир те йывăç пек, Иван,
Ӳсетпĕр майĕпен.
Курнатпăр тепĕр чух айван –
Кĕтет пире тӳпе!

* * *

Ма çырма пăрахрăн, тусăм,
Сăмахран пуль вĕт хăвна эс тунă?

Сăвă çырнă чух кăна каллех çуралăн...
Пĕртен пĕр сăмах – чĕре хуралĕ –
Вăл пĕтме памасть сана, тĕнче!
Çырнă хут вăл, калăн, кĕленче.
Çав хут витĕр курăнать тĕнче.
Тем те пĕр курса эс тĕлĕнсем те,
Лăпланса вара ларсам пăртак.
Ма çырма пăрахрăн эс татах?
Çырнăçем пулатăн вĕт эс ху та чаплă,
Хут çине ӳкернĕ чуншăн та яваплă.
Ак, каларăн пĕр сăмах «чĕкеç».
Вĕçсе кайăн ху та ак кĕçех!
Чĕкеç мĕн-ха, вăл нимех те мар.
Каласа пăхсам эс «эп сывмар».
Çавăнтах кайса ӳкетĕн – пыр та кур!
Ак, епле вăл кăтартать хĕн-хур.
Çавăнпа та эп çырмастăп урăх. Çук!
Эп çырсассăн тем пĕтессĕм пур!
Пĕр сăмахсăр савăнса ларап,
Санпала, тĕнче, сăмахсăр калаçап.

* * *

Тавах сана, пĕчĕк катаçăм,
Эс хăтлă та вăйлă асамçăн
Сиплетĕн ман пĕтнĕ чуна,
Сыхлатăн çак иртнĕ куна...
Иртсе, ак, пыратăп каллех эп
Ката çумĕпе ача пек...
Пĕр çулçă, куратăп, талчĕ.
Мĕнех вара, вăл та çуталчĕ!
Мĕн-ма эс ăна тытмарăн?
Ката пек хăватлă пулаттăн...

* * *

Лăпкăн кăна пырса çапрĕ

Ман питĕмрен ăшă çил.
Тӳпе тепĕр хут çутарчĕ
Çурхи тахçан кĕтнĕ пил.
Халь ĕнтĕ асамлă çеçке пек
Куратăп усал тĕсне,
Кăштах уйăратăп ырра та,
Ырри çумĕнчи çынна...
Халь эпĕ чечек пек сывă
Çыратăп çак çĕнĕ сăвва.
Пĕр вăхăт эп пултăм чечек пек,
Унтан эп пĕтеп пĕтĕмпех!

* * *

Пулнă пуль, тем те пулнă тахçан,
Чупнă пуль уй-хир тăрăх çарран.
Выртса йĕнĕ пуль йывăр чух –
Пурпĕрех эпир пулнă шух!
Иртсе кайрĕ те, вăхăт вара
Тепĕр хут курăнмасть пек кăра...
Мĕн тума ас туса эс тăран?
Иртни пултăр вăл чăн ылтăнран.
Манăçни вĕт, калаççĕ, телей.
Мĕн манни чуп туса килет,
Çавăнпа та пире илĕртет!

* * *

Шутлама пĕлмерĕм ним те.
Шутлама та кирлĕ мар.
Хăш чухне сим-сим! теен те
Мул тухать, тет, сăмах май.
Эс вара ăна ытарлăн
Хăвна майлă ытамла...
Курăнать пек мул чăпаррăн,
Тытса пăхнă чух алра...
Мĕн-ха ĕнтĕ вĕт вăл хăй те

Шутламан алла лекме...
Пиншер çул шап-шур чул айĕ
Пулнă вырăнĕ кĕтме...
Халĕ ак, сим-сим! çеç терĕм,
Тухрĕ выртрĕ ман ума.
Эс ăна, апла, çĕнтертĕн,
Е çĕнтерчĕ вăл сана?
Куç илмесĕр, ак, сăнатăп:
Пур ун çепĕç аллисем,
Пур ун куçĕ, пур сăнарĕ
Хăйне май ÿкернисем...
Тен, вăл выртнă курăнсах пуль,
Çын тĕлне пулман кăна.
Тĕл пулсан та, тен, курман пуль,
Иртсе кайнă куç хупса?..
Эп вара ухмах пек пултăм,
Куртăм пулĕ чăннине
Пуç тайса сим-сим! эп турăм –
Турă пачĕ чăн мулне!

* * *

Юр çăвать. Ку ним те мар.
Урăх ним те кирлĕ мар.
Хула тăрăх эп çÿрерĕм,
Ывăнма та пуль пĕлмерĕм...
Майĕпен хула вăранчĕ,
Чакаксем вĕçме пуçларĕç.
Юр çăвать. Ку ним те мар.
Урăх ним те кирлĕ мар.
Юр çине пăхса тăратпăр,
Тем ăнланнă пек пулатпăр.
Алăпа тытса пăхатпăр,
Сивĕ те, пĕрех савнатпăр.
Юр çăвать. Ку ним те мар.

Урăх ним те кирлĕ мар.
Пĕлĕте пăхса тăратпăр,
Сив пите юрпа çăватпăр.
Юр пĕрчи пире хуплать,
Пит-куçа та кăтăклать.
Юр çăвать. Ку ним те мар.
Урăх ним те кирлĕ мар.

* * *

Хĕл ларнă тесеччĕ эпĕ.
Хĕлле пурăнма аванччĕ...
Хура кĕркунне вара,
Ытла та хура.
Ывăнтарчĕ пулас тата,
Хĕл килтĕр тесех кĕл турăм.
Хĕл ларчĕ пĕр куна.
Унтан юхса кайрĕ таçта.
Юр юхса кайрĕ. Шутла-ха, эсĕ.
Мĕн-ма вăл пĕрмай çапла?
Кирли нихăçан та çук.
Мĕн кирлĕ мар – пур!
Каллех пылчăка вара,
Вăрçса çăрса пыр.
Хĕл ларчĕ тесеччĕ эпĕ.
Шап-шур тĕнчере аванччĕ...

* * *

Паян эп чупса пек килтĕм
Тур хушнă ĕçе тума.
Хампа пĕрле вăрттăн илтĕм
Вилми Çеçпĕле вулама.
Ак ĕнтĕ пăхса ларатăп:
Ун сăнĕ, ун амăш, савни...
Халь эп те çапла юрататăп,
Çыратăп, вулатăп... Сăвви

Чуна вырнаçса кёрсе ларчĕ,
Янрарĕ пуçра ир те каç.
Мĕн-ма Çеçпĕл пек пулмарăм?
Ман пурнăç, шутлатăп, çавах!
Вĕт эп те çунса çеç тăраттăм,
Çыраттăм темле пĕр юмах...
Анчах эп вилме хăраттăм,
Тараттăм çынран май килсен...
А, эсĕ вара пуçхĕрлĕн
Сикрĕн çӳлтен куç хупса.
Унтан халь никам та хăй тĕллĕн
Тухман, тет, калле çаврăнса...
Тен, эп çавăнпа пĕтмерĕм.
Шутларăм, эп Çеçпĕл мар.
Хам майлă кăштах шӳтлерĕм,
Пуçларăм чечек пек пулма...
Вĕт ман та çав Çеçпĕл майлă,
Е ун вырăнне те, тен,
Çак тĕнчене тумалăх
Тупасчĕ-ха, тетĕп, хал...
Туса пĕтермен ĕçсем те
Ун юлнă пулас тĕнчере.
Халь, акă, темскер тусан та
Туса пĕтерме май çук.
Эс çавăнпа та, Çеçпĕл,
Эп виличчен ан хăра.
Эс те малтан пĕччен çеçчĕ,
Халĕ вара – халăхра.

* * *

Пĕрре çех пĕр ĕçе тумарăм,
Йывăр пулчĕ кайран хамах.
Пĕр-иккĕ кăштах вăрçкаларăм,
Ĕçĕ юлчĕ вара татах...
Ĕçĕм ман пухăнса та пычĕ –

Ёлкёрсе те пыма май çук.
Ал-ура та йӑлтах ывӑнчӗ
Хӑйне майлӑ «ӗçленӗ» чух.
Ӗнтӗ эпӗ çине тек тӑмастӑп,
Кирлӗ мар мана ним те халь.
Ирпеле пахчана тухмастӑп,
Вӑхӑта ирттеретӗп ахаль.
Ӗç вара пухӑнсах пычӗ...
Арман чулӗ пек мӑйран
Кунран-кун çакӑнса тӑчӗ.
Мӗнле чӑтӑп ӗнтӗ кайран!?
Йӑтса пынӑ чухне сывлӑш пӗтрӗ,
Питӗ тӑвӑр-çке пулчӗ чуна.
Чӑтаймарӑм, илсе те петӗм,
Илсе петӗм чул евӗр çӑка!
Лӑштӑрах ӑш-чикре пулса кайрӗ,
Пӗчӗк ӗç тытса турӑм эп!

* * *

Сӑвӑ савни пек тутлӑ!
Лартӑм унпа мӗн ирччен.
Сӑн-пичӗ шап-шурӑ хутӑн
Хуралчӗ кӑштах, çырнӑçем...
Хама эп темскер каласшӑн
Çыртӑм пулас пӗрмай.
Чунра такама курасшӑн
Шырарӑм пулас нумай.
Анчах та тем пек ларсан та
Ним те иккен калаймас.
Хама сӑвӑра курсан та
Никам та мана паллаймасть.
Пӗрех питӗ тутлӑ пулчӗ
Сӑвӑ çырса ларма.
Йӗрке çырнӑçем тулчӗ
Туйӑм ман хӗрнӗ чуна.

Халь ёнтӗ нимрен хӑрамастӑп,
Пур халӗ ман чун савни!
Ӑна эп пӗрех пӑрахмастӑп –
Вӑл та пӑрахмӗ тетни?

* * *

Ҫӳп-ҫап шӑтӑкӗнчен
Тапаланса тухатпӑр майӗпен.
Эй, иртнӗ ӗмӗрте ҫакӑ кунччен
Пире ҫак кӗтесе шӑлса хурса иккен!
Унта эпир выртса, тет, пӑнтӑхса...
Хӑш-пӗр чухне ыраттӑр-ха тесе,
Тӑвар та, тет, сапса ҫав ҫӳп ҫине.
Ак, эпӗр хамӑр та ҫав ҫӳп-ҫапа
Ниҫта кайса та кӗрейми пулсан,
Сапатпӑр ывӑҫпа шап-шур тӑвар.
Туятпӑр, пур пулас юнра та ҫав тӑвар...
Тапаланатпӑр ҫавӑнпа та шӑтӑкран...
Миҫе пуль ӗмӗр кӗтнӗ ҫак куна,
Мӗн чул ҫӳп-ҫап пуҫтартӑмӑр хамра.
Халь ним пулман пек тап-таса
Ҫак тӗнчере тӑратпӑр йӑлл! кулса.
Пире курса, шутланӑ, ҫӳп-ҫапран,
Ку ҫынсене епле сума сӑван...
Курмаҫҫӗ-ҫке, эпир хура ӗҫре...
Хура ӗҫре таса тӑратпӑр-ҫке!
Улма пекех шап-шур та ҫавракa.
Ҫав ылтӑн улмана ҫиме пуҫла кӑна!
Ҫук, тем ҫитмест. Асӑрхамасть тӗнче.
Тен, вӑл шутлать, епле ҫӳп-ҫап!..
Эх, тӑвансем, эсир те вӗт тахҫан
Тухса кайса ҫав шӑтӑкран...
Эпир те сирӗн хыҫҫӑн талпӑнса...
Тухма тӑрсан вара
Тапса хӑвартӑр ҫамкаран.

Халь çавăнпа пĕр-ик шăлпа
Тата пĕр катăк тутапа тăратпăр та!
Мĕн каласан та тĕрĕс мар тухать,
Темле пăхсан та çӳплĕ курăнать.

* * *

Эп виличчен, ман алă чăтĕ-ха,
Мĕн кирлине те туса парĕ-ха...
Ак, халĕ те унпа çырса ларатăп,
Е мăнука тытса пăхатăп.
Çӳлрен-çӳле ăна ывăтнăçем,
Ал ĕçлесе ывăннăçем,
Хама туятăп кăшт телейлĕ...
Çав алăрах пуль ман чĕре те,
Çав алăрах ăс-тăн, шăпа...
Пĕрре туса, тет, вăл мана çын евĕр?
Тепре, кăшт, ак, чăтсан, тен, ху та турăлла
Туса хуратăн, ĕçлесен, тепĕр ача...
Ăна вара эс чăнласах çĕкленĕ
Ху аллупа çӳле те. Ĕçлесе туптанă
Çын вăл. Вăл халь санран маттур!
Хăйне хăй тунă çын, тет, турăран та тур!

* * *

«Ăçта каян, чĕкеç, каçа хирĕç
Ик çунату тăрăх шыв юхтарса...».
Çапла сăмахсем ĕнтĕ çитрĕç
Çĕр-каç çӳреме хурланса.
Юрра тепĕр хут аса илтĕм,
Ас илтĕм чĕкеç пек хĕре.
Çавна шыраса пуль эп килнĕ
Çак шавлă, хура çĕре?..
Çемçен, ик çунат хускалнăн
Юрларĕ пĕр вĕççĕр çав каç.

Эп тăтăп малтан хурланнăн,
Кайран пултăм питĕ хавас.
Вĕçрĕм те вĕçрĕм каç витĕр,
Юхрĕ ӳт тăрăх шыв...
Тен. çумăр çапла кӳчĕ витĕм,
Е çапрĕ пуçран шăв-шав?
Эп нимĕн те урăх пĕлмерĕм,
Çухатрăм пулас эп пуçа?
Эп урăх пĕр сас та илтмерĕм
Чĕкеç вĕçсе иртнĕ каçра.

* * *

Эп юлтăм пулать чунсăр,
Эп те турат пек юнсăр...
Мĕн пулса иртрĕ теп,
Каллех тепĕр хут кĕтеп,
Кĕтеп нимĕне пăхмасăр,
Кĕтеп вăхăта тăсмасăр
Эс тепĕр хут тухасса
Вĕл-вĕлтĕр туса ташлама.
Тĕп-тĕпĕр! те тĕпĕр! терĕ
Урайăн хăми ун чух.
Чун тухса ӳкрĕ тейĕн
Эсĕ ташланă чух.
Эп ăна куртăм та илтĕм.
Выртатчĕ вăл, чăн та, пĕччен.
Ăна илсенех эс те килтĕн,
Килтĕн телей пек куçса.
Халь ĕнтĕ эпир икĕ чунлă
Пултăмăр çĕр каçа.

* * *

Кайăкăм ман, хăçан эс
Тартăн тухса аллăмран?
Кĕтрет евĕр пултăн та лартăн

Манӑн ума паян.
Эп ӗнтӗ сана тытмалӑх
Вӑй тупас ҫук хамра.
Эс те, курап, хурланнӑн
Вӗҫсе те пӑхан ман тавра.
Пӗр-иккӗ пуль алӑ тӑсрӑм
Тытас пек пулса, айван.
Кайран пӗтӗмпех ӑнлантӑм:
Эс ялана каян!
Кайӑкӑм ман, хӑҫан эс
Ларӑн килсе ман ҫума?
Ун чух ӗлӗкхи пек чаплӑн
Вӗҫетпӗр-ха иккӗн пулса...
Ҫук, пулмӗ ун пек нихӑҫан та.
Эс вӗҫрӗн, курап, аякка.
Чунпа эп санпа пулсан та,
Туятӑп хама ҫукла...
Кайӑкӑм ман, хӑҫан эс...

* * *

Шурӑ вӗт, тет, пӗри.
Сивӗ-ҫке, тет, тепри.
Шурӑ та, сивӗ те – пурте
Чуна илӗртеҫҫӗ хӗлле.
Чӑн та, никам та хӑй тӗллӗн
Калаймӗ кун пек сӑмах.
Кун пек калама кирлӗ
Чун аманни кӑштах!
Вара пӗтӗмпех сивӗ,
Вара шурӑран та шур!
Сана майӗпен сиплӗ
Сӗтел ҫитти евӗр кун.
Ун варринче тутлӑн
Выртӗ хӗвел сарӑлса...
Шур илнӗ куҫ евӗр, паллӑ,

Курăнĕ пĕчĕк хула.

* * *

Паян пурпĕрех çыратăп
Шап-шурă чечек çинчен.
Юра çавăнпа та хыратăп
Çул тасалса тухиччен.
Шр-шр! та шр-шр! илтĕнетчĕ
Юра хырнă чух пĕччен.
Шур юр хырнăçем килетчĕç
Пуçа йĕркесем хуллен...
Ак, халь те ас илтĕм пулать те
Ӳкертĕм алри ручкăна.
Манран вулакан, тен, кулать те
Кулсан та пулать вĕт çырма!
Кула-кула эп те çыртăм
Хыт çул хĕрринчи юр çинчен.
Çав шурă кĕртре те куртăм
Шап-шур чечеке тĕттĕмччен...

* * *

Сĕм тĕттĕм çĕрте, тӳпе тĕпĕнче
Темле, тен, тасалăх пур?
Çӳлтен ӳксе тулнă шур юр тĕлĕнче
Хăвна тӳпери пек кур!
Çав тĕттĕм çĕрте, тӳпе тĕпĕнче
Таçтан тупăнать пуль çут та!..
Нимрен хăрамасăр вара çул çинче
Çурта пек юра эсĕ çут та
Уттар пурнăç тăрăх... Питĕ таса
Çав шурă юр пек эсĕ ху та!

* * *

Шап-шурах çеçкеллĕ турата

Хуҫса илтёмёр тем тума.
Хуҫса илнӗ чухне, тупата,
Шăпăр юлчӗ пулас аллăмра.

Ҫавă каҫ ҫӗнӗ уйăх тухатчӗ,
Ҫӗнелме те пуҫлатчӗ тӗнче.
Пуҫ ҫине шурă юр тăкăнатчӗ
Турата ҫӗнетесшӗн пулса.

Иккӗнтен сывласассăн харăс
Пас ӳкет пек турат ҫине.
Ун ҫине те пăхсассăн, калăн,
Тепӗр хут чӗрӗлет-ха тӗнче!

Чăн та, вăхăт нумай та иртмерӗ.
Хуҫса илнӗ турат чиперех!
Паҫăрхи пек илем кӳреймерӗ,
Чуна илчӗ вара – пӗтӗмпех!

* * *
Питӗ сивӗ, сивӗ, терӗм
Шур пите пытарнăҫем.
Пурпӗрех йăтса ҫитертӗм
Кăмăла, хытарнăҫем.
Питӗ сивӗ, сивӗ пулчӗ,
Ҫухатма пулатчӗ ҫав!
Кăмăлсем те вара тулчӗҫ
Калаҫса та пынăҫем.

* * *
Хӗвел курманни чылай та,
Хӗвел курса лартăм паян.
Эп хам та хӗвел пек малай та,
Хама туйса лартăм аван.
Унтан эп ăна чӗнтӗм

Çак тĕксĕм те пĕчĕк пӳрте.
Унпа халĕ иксĕмĕр ĕнтĕ
Ларатпăр пĕрле килте.
Эп ыйтрăм унран хаваслăн,
Мĕнле пурăнан-ха тесе.
Ак, вăл та телей тупаслăн,
Çӳрет-мĕн чунпа хӳхлесе.
Ăна та хуплана пулнă
Хура пĕлĕтсем килсе.
Кăштах тухсанах вăл курнă
Ача хурланса ларнине.
Ăна та иккен йывăр килнĕ
Çак сивĕ раштав каçсенче.
Ирпе майĕпен вăй илнĕ
Шевле пек шур юр çутинче.
Ак, халĕ вăл хĕрлĕ сăнлă
Чăн турă пекех курăнать.
Мана тăван пек килсе пăхрĕ.
Халь ĕнтĕ хĕвел пек пурнап.
Унтан майĕпен вăл кайрĕ.
Ал султăм, чипер кай тесе.
Кĕтетĕм халь тин тепĕр халлăн
Хĕвел хăнана килессе.

* * *

Эс таçтан аякран килнĕ пулĕ?
Пит çинче санăн пур пичет.
Темĕнле авалхи вăрттăн пулăм
Ун çинче халь çиçсе илет.
Тем калаçрăмăр, ас тумастăп.
Ас тума та, кирлех те мар.
Куçа-куçăн ларса та курмастăп
Хам шыранă пĕртен-пĕр çынна.
Куç хупса та пулин пăхатăп,
Курăнмастăн-и-ха хам ăшра?

Тăнласан-тăнласан, чăнах та,
Сиксе тухрăн темле авăкран.
Сан сăну-мĕн черчен те ăслă,
Пулăшасшăн тăран пек мана.
Сив шыва ывăçпа ăснăн
Ĕçсе ятăм эп сан кăмăлна...
Питĕ тутлă халь çав калаçу та
Пит илемлĕ пичетлĕ сăну.
Çӳçпеле эрешленĕ пуçу та
Хăйне майлă темле курăну.
Тен. май килнĕ пулсан, арçын пек
Тен, тытса та пăхаттăм кăштах?
Пуçласа чечек татнă ача пек
Аптраса çеç тăратăп вăрах.
Çав вăрахлăх вăл халĕ те пур-ха,
Халь те пур-ха çав кăмăл тени.
Эс çавна тараса çине хур та...

* * *

Кун кайса пырсассăн та
Пурпĕрех пăхатпăр-ха.
Кун çути, шанатпăр-ха,
Çитес çул пулать пуль-ха!
Акă ĕнтĕ сисрĕм, чăн та,
Çутă кĕчĕ кантăкран.
Урамра-мĕн пурнăç пур-ха.
Пĕр хĕвелсĕрех юлман!
Кун кайса пырсассăн та
Пурпĕрех пурнатпăр-ха,
Çирĕпех тăратпăр-ха...
Пĕр мĕлкесĕр юлнă чух та
Хамăра шыратпăр-ха!

ТУПМАЛЛИ

Ачалăх çăлкуçĕ

1. Хам чĕрене сана парсаттăм..........3
2. Хулпуççие пусмасть кун-çул çĕклемĕ......................................3
3. Аякра-аякра... Чĕлтĕрти чунăмра....4
4. Ăçта пытанчĕ-ши ачашлăх..............4
5. Манăн чун пек таçта... Аякра, аякра...5
6. Сана ăнсăртран тĕл пулманшăн.....5
7. Кунран-кун шутлă пурнăçа............6
8. Ватăлмасть-ха авалхи вăрман.........6
9. Хуралнă çĕр çине хуллен..............7
10. Шăпа аça çапрĕ, тухатрĕ чуна.....7
11. Çул хĕррипе выртать хăйнепăхса.7
12. Ман ватăлайнă çамрăк туссене.....8
13. Мĕн-ма юрлама юрамасть-тĕр.......8
14. Ăшри хĕвел, юратнă шкул хĕлхемĕ.......................................9
15. Нихçан манас çук хурăнсем.........9
16. Çăмăл кĕвĕ карчĕ Чĕрене çу каçĕ.......................................10
17. Çаврăнать вĕçсе кăйкăр хир тавра.......................................10
18. Ăс-хакăл, туйăм. Юрă-ташă.........11
19. Хуралнă манн алă, Чулланнă чĕре.......................................11
20. Çул айккипе шупкалнă пусă........12
21. Çунат сарса çунать вут куçĕ.......12
22. Шĕл-кăвартан кăвайтăн чунĕ......12

23. Тататăп чăтса..............................13

НИХÇАН СЎНМИ ЧЕЧЕК

24. Ача чухне чечек пуххи тăваттăм,....................................13
25. Тулли çут уйăх хăваратчĕ...........14
26. Ас тăватни, епле пĕринче...........14
27. Тӳпере тӳлек каç. Хура пĕлĕт хĕрри...15
28. Шурă уйăх пек, утать пĕр сассăр...15
29. Кăвак пĕлĕт тĕсĕ пур шур юр çинче..16
30. Хула çийĕн паян Юркайăк вĕçет..16
31. Хурăн, теççĕ сана, шап-шуртан.......................................17
32. Çул хĕрринче пĕр тĕмеске..........18
33. Малтан унне куçне тăм илчĕ.....18
34. Чĕр туратран тытма хăрарăм.....19
35. Пĕрле тиенĕ туйăм лавĕ............19
36. Ман умра эс Турă пек тăраттăн.......................................20
37. Сăхăтпуç пикисем, çĕр çинчи çăлтăрсем,...................................20
38. Кам та пулин вуланă-ши сана...21
39. Пĕрле чухне пĕччен çӳрерĕм......21
40. Пĕрмай сăнанă-ши сана?...........22
41. Юлашки эс манăн, юлашки.......23
42. Санпа юнашар пулнă чух..........23
43. Каç чунлă пулĕ – чарăнмарĕ......24
44. Халь тин мĕне вăл пĕлтерет?.....................................24
45. Тăр кăнтăрлах хĕвелĕм анчĕ.......25

46. Нумай та кирлĕ мар мана.........25
47. Татах çак саманта тăсасчĕ.........26
48. Каллех хĕлле. Каллех пин шухăш...................................26
49. Чунра – хама çеç курăнмалăх....27
50. Шур пĕвĕ хĕвĕме хупмалăх..........28
51. Пĕр туйăм пур пек чĕрере..........28

ХĔРĔХĔМĔШ ХĔЛ

52. Хĕлле те пулать çут хĕвел..........29
53. Телей ман яланах çӳлте...............30
54. Кĕрхи хĕвел кăштах ăшши..........31
55. Мана каçмасăр юрамасть.............31
56. Эрне ытла эп çĕр чаватăп..........31
57. Тепĕр утăм малта. Хыçалта ним те çук!....................................33
58. Юрлать Нарспи............................33
59. Пĕлмен вăл мана, нихçан та курман..34
60. Паян ирпе шăнтса пăрахнă.........34
61. Парăр мана, чун выçă.................35
62. Тăваттăн урапа тапаççĕ...............35
63. Кĕрхи каç чĕрере шиклĕх карчĕ..37
64. Ăшăхра та ишнĕ,........................38
65. Çывăрать лăпкă çын, хускалмасть те...39
66. Ман хăватăм хама кура.............40
67. Хама çын пек эпĕ туятăп..........41
68. Çул иртнĕçем,...........................42
69. Пит шавлă тĕнчере пĕр сас........42
70. Çынран килет, çын тăвать.........43
71. Ăçта утмалла-ши, кампа каймалла,..................................44
72. Кунран кунах хама хистерĕм.......45

73. Хыт хирĕçӳ упрать тĕнче............45
74. Пур пурнăçăн илемлĕх мелĕ.........46
75. Тахçан тухатнă кив тĕнчен.........47
76. Шутланă-мĕн эп тĕрĕсех!.............48
77. Чăвашăн чунĕ упранать...............48
78. Пур манăн пĕр чир. Чĕтрет чĕрĕ
тир.......................................49
79. Чул айĕнче ман чун выртатчĕ.....50
80. Мĕн-ма мана малтан пĕтерчĕç,....50
81. Пĕр утрав................................51
82. Ют сăмахсем кĕреççĕ чĕлхене......51
83. Чăваш пĕтес тесе шутларĕ...........52
84. Тупра хуплать чуна, çиет куçа,..52
85. Пĕрне-пĕри пулăшнине,...............53
86. Чун тĕпĕнче асамлă çутă............53
87. Чăваш çути – чунри сăваплă
туйăм.......................................54
88. Кĕреш тиетпĕр пĕр çын пек.......55
89. Юр хĕвсе лартнă февраль..........55
90. Сивĕтсе пăрахрĕ, ӳкрĕм чирлесе.56
91. Санпа тĕл пулманни çĕр çул та
пулĕ иртрĕ..............................57
92. Хама шыратăп пĕрмаях,.............57
93. Ёнер ман мăнук çуралчĕ............58
94. Хĕвел тухнине курса юлтăм........58
95 Турă тунă, тет, сана, хĕрарăм.....58
96. Хĕвел тухиччен пуçлать те..........59
97. Миçе хутчен сăмах эп панă........59
98. Ак, ĕнтĕ çурхи ăшă çил те.........60
99. Ун чух кĕркуннеччĕ... Шап-шур..61
100. Ирпе çил-тăвăл вăйланчĕ...........61
101. Паян мана питĕ çăмăл..............61
102. Пурнатăп эп çанталăк пек.........62
103. Хĕвел тухасса та кĕтетĕп..........62
104. Эп хама аякран курман................63

105. Çанталăк хăйне кăтартать.........63
106. Темле питĕ паллă сас...............63
107. Вĕрене çеçкине тăкрĕ................64
108. Сарăлса çитеймен çулçă.............64
109. Кашни кун сана тăрласан.........64
110. Çемçе çанталăк çемĕçтерчĕ.........65
111. Çак хутлăхран эп тек тухаймăп.................................65
112. Аптрамалла, халь тем тумалла тет?..66
113. Чĕвĕл чĕкеçĕн...........................66
114. Тухрăм та эпĕ, куратăп, тĕнче..67
115. Сана тута тусан тĕнче те.........67
116. Çĕр çине ирпе шур тăм ӳксен те...68
117. Эп пыратăп утса......................68
118. Эс килетĕн пек вăрттăн............69
119. Эпир пуçтаратпăр çулçă............60
120. Мĕн чухлĕ сăвă çакă тĕнчере!...69
121. Кĕмĕл çĕрĕ халь сан аллунта....70
122. Эпир те йывăç пек, Иван.........71
123. Ма çырма пăрахрăн, тусăм........71
124. Тавах сана, пĕчĕк катаçăм.........71
125. Лăпкăн кăна пырса çапрĕ.........72
126. Пулнă пуль, тем те пулнă тахçан.......................................73
127. Шутлама пĕлмерĕм ним те........73
128. Юр çăвать. Ку ним те маар....74
129. Хĕл ларнă тесеччĕ эпĕ.............75
130. Паян эп чупса пек килтĕм.......75
131. Пĕрре çех пĕр ĕçе тумарăм......76
132. Сăвă савни пек тутлă!.............76
133. Çӳп-çап шăтăкĕнчен.................78
134. Эп виличчен, ман алă чăтĕ-ха..79
135. «Ăçта каян, чĕкеç, каçа хирĕç».79

136. Эп юлтăм пулать чунсăр..........80
137. Кайăкăм ман, хăçан эс..............80
138. Шурă вĕт, тет, пĕри.................81
139. Паян пурпĕрех çыратăп.............82
140. Сĕм тĕттĕм çĕрте, тӳпе тĕпĕнче.82
141. Шап-шурах çеçкеллĕ турата........82
142. Питĕ сивĕ, сивĕ, терĕм...............83
143. Хĕвел курманни чылай та..........83
144. Эс таçтан аякран килнĕ пулĕ?...84
145. Кун кайса пырсассăн та............85

Желтов Михаил Павлович

МАЛТАНХИ CĂВĂСЕМ

РАННИЕ СТИХИ

стихи
на чувашском языке

Формат 60х84
Гарнитура Times
Бумага принтерная
Тираж 10 экз.
Самиздат «Семья»